VERSLAG

Commissies AB, Ruimte en Samenleving - Kadernota

Corsanummer: BV22.0069

Datum vergadering : 23 juni 2022

Aanwezig in de raadszaal:

Commissieleden:

WIJ Lansingerland	: Jan Jumelet, P. van Olst, Mark Bik, Ton Jansen, Jan Alsemgeest, Chantal van Weede, Abdel Afalah, Paul Zantman,
Leefbaar 3B	: Don van Doorn, Johan Philippens, Terry Duivesteijn, Jean Paul Meuldijk, Marjolein Gielis, Carin van Rooijen, Leon Erwich
CDA	: Jan Willem van den Beukel, Job Halkes, Michel Krieger, Frans Ammerlaan, Wouter de Ruiter, Nelleke Bouman, Dave Bergwerff, Rita Leijendekker
VVD	: Matthijs Machielse, Ed van Santen, Theo van Son, Ivo de Graaf, Christiaan Toussaint, Vincent Jumelet, Marloes Draak, Boris Wezenberg, Eric Kampinga
D66	: Ineke den Heijer, Brecht Weerheim, Erik Jonker, Bert Bakker, Ronald van der Stad, Arjen van Berkel, Eva Heijblom, Sander Smolders
CU	: Kees Willen Markus, Lenneke Maasland, Sam van Egmond, Arjen Hofman, Paul Lieverse, Annette Molenaar-Van der Beek
GroenLinks	: Marko Ruijtenberg, Jorgen van de Burgt, Manon van Splunter, Selgei Gabin
PvdA	: Petra Verhoef, Hamid Azzouzi, Sonnie Biharie, Valmir Xhemaili, Nanno Scheringa
Burgemeester	: Pieter van de Stadt
Wethouders	: Leon Hoek, Simon Fortuyn, Michiel Muis, Titia Cnossen
Voorzitter	: Jan Pieter Blonk
Commissiegriffier	: Lianne van den Houten

Afwezig

WIJ Lansingerland	: Bianca Boonstra
Leefbaar 3B	: Machiel Crielaard
CDA	: Charles van Harn
GroenLinks	: Menno Duk

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 17.00 uur: Goedemiddag, ik open de vergadering van de gezamenlijke commissies van algemeen bestuur, ruimte en samenleving van de gemeente Lansingerland. Het is vandaag 23 juni 2022. Mede namens de commissiegriffier welkom commissieleden, collegeleden, ambtenaren, toehoorders op de tribune en uiteraard thuis de kijkers naar de webcast en vertegenwoordigers van de media. Niet alle commissieleden kunnen aan de raadstafel zitten, alhoewel ik zie dat er nog plekken vrij zijn, maar ze zitten op de tribune. Ik heb bericht van afwezigheid gekregen, of later aanschuiven van: Carin van Rooijen van L3B schuift rond 20.00 uur aan en neemt plaats op de tribune. Bianca Boonstra van WIJ is afwezig. Machiel Crielaard van L3B is afwezig. Charles van Harn van CDA is afwezig. Nelleke Bouman van CDA schuift later aan neemt plaats op de tribune. Manon van Splunter komt later. Matthijs Machielse komt later. Chrisitaan Toussaint komt later, oh, hij is er al, dan neem ik die woorden weer terug. Mark Bik komt echt later. Ik heb begrepen dat een paar leden nog moeite hebben met files in het verkeer, maar we hopen dat ze snel kunnen komen. Ook afwezig is Menno Duk van GL. De burgemeester komt iets later. Het is de bedoeling dat we rond half zeven schorsen voor het diner. Ik ga ervan uit dat dan agendapunt 5.a de zomerrapportage is afgerond. Althans, ik heb geluiden gehoord vanuit het presidium, dat moet makkelijk mogelijk zijn.

2. Insprekers

De voorzitter: Die hebben zich niet aangemeld.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Aanvankelijk stond bij agendapunt 8 de verbonden partijen abusievelijk vermeld dat er een verdeling zou zijn, een voorstel collegeleden in de verschillende verbonden partijen, maar dat raadsvoorstel gaat direct volgende week 30 juni naar de raad. Dus dan wordt er daar over besloten. Er wordt dus niet vanavond over gesproken. Verder vaststelling agenda akkoord? Ja. Een rondvraag is ook niet aangemeld.

4. *Bespreekpunten:*

De voorzitter: Bespreekstukken hebben we niet.

5. *Stukken ter advisering aan de raad:*

De voorzitter: Het presidium heeft besloten, dat de spreekvolgorde vandaag van de grootste fractie naar de kleinste fractie is, dus van groot naar klein. Vandaag 2 agendapunten ter advisering aan de raad, een oordeelsvormende vergadering vanavond van de zomerrapportage en de kadernota. Bij de zomerrapportage zijn de spreektijden 3-2-1, dus 3 eerste termijn, 2 tweede termijn en 1 minuut bonus voor de interrupties, maximaal 6 minuten. U mag zelf per fractie uitmaken hoe u dat verdeelt. Als u 6 minuten neemt voor de eerste termijn, dan heeft u geen tweede termijn en heeft u ook geen interrupties. Als u met uw spreektijd in het rood komt, dan is het over. Het voordeel is, bij het volgende agendapunt krijgt u weer nieuwe tijd.

5.a Zomerrapportage 2022

Mevrouw Van Olst, WIJ: Ik heb geen 6 minuten nodig, hoor. Wij willen de opstellers van dit rapport bedanken, ook voor het feit dat we dit rapport dit jaar al voor de zomer ontvangen, zoals wij hebben verzocht. Het geeft een wat summierder beeld dan voorheen, omdat het gebaseerd is op 3 maanden, maar dit is wel belangrijk. Een goede verslaglegging en actuele verslaglegging is belangrijk en dat heeft hier plaats gevonden. De begroting voor 2022 moet op basis van deze verslaglegging worden aangepast en daar kunnen wij mee instemmen. Ook stemmen wij in met het verhogen van het investeringskrediet. Dus wat ons betreft, kan dit naar de raad als hamerstuk. Dank u wel.

De heer Philippens, L3B: Qua timing van de zomerrapportage sluit ik aan bij de woordvoering van mevrouw Van Olst. Prettig. Wat ons betreft is het ook een hamerstuk. Een uitermate goed financieel stuk. Nu ook de MIP-rapportage erin en de reserves verwerkt. Waar ik wel een lans voor wil breken, ik ben benieuwd hoe het college daar naar kijkt, is om toch in de toekomst meer beleidsinformatie binnen de zomerrapportage te krijgen. Niet alleen op financiën sturen, maar ook op beleid bij kunnen sturen, dus ik ben even benieuwd hoe het college daar in zit, of we daar naartoe kunnen werken. Dat is één. Het tweede is, wat heel duidelijk in de zomerrapportage naar voren komt, de financiële krapte. Er is recent een toezegging door wethouder Hoek gedaan om dat inzichtelijk te krijgen, de gevolgen van deze personele krapte. Ik ben benieuwd wat de voortgang daarop is. We zien dat er veel inzet is gepleegd op de ontheemden en asielzoekers en dat dit ten koste is gegaan van het beleid en beleidsontwikkeling in zijn algemeen. Goed dat we daar wat terughoudend in zijn geweest, in de opname van vluchtelingen, ook voor het gevolg op onze eigen ambtelijke capaciteit. Als laatste, dan sluit ik af, de energietoeslag. Daar hebben we € 1,2mln op uitgegeven. Ik denk dat het heel mooi is dat we daar 1.500 huishoudens, kwetsbare huishoudens bereikt hebben. Tegelijkertijd zien wel pas € 900.000 beschikbaar vanuit het rijk en onduidelijkheid over de verdere compensatie. Ik wil het college bij deze oproepen om daar initiatief op te zetten, dat we ook die laatste € 300.000 terug krijgen, dat we niet weer geflest worden door het rijk hierop. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De heer Krieger, CDA: De zomerrapportage is een stukje vakwerk, dat wat ons betreft weinig politiek vuurwerk bevat. Onze dank aan de wethouder financiën daarvoor. De beantwoording door het college van de door het CDA gestelde technische vragen stelt ons gerust. Jammer dat het project Weidebloembuurt is uitgesteld, maar als dat betekent dat het binnenkort des temeer beter kan worden uitgevoerd, dan zien we daar naar uit. Wel willen wij het college, misschien ten overvloede, verzoeken om grip te houden op de kosten m.b.t. het sociaal domein. De ingestelde bestuursopdracht op basis van het vorig jaar door de raad ter beschikking gestelde budget suggereert de goede intentie. Wij vertrouwen erop, dat dit bestuurlijk kracht zal worden bijgezet door de wethouders Hoek en Cnossen. We wensen het college hierbij veel succes en wijsheid toe. Tot zover.

De heer Van Santen, VVD: De zomerrapportage en de afwijkingen van de begroting zover. Nog niet zo heel lang geleden hadden we een discussie over scherp begroten en lucht in de begroting, nou, dat gaat de goede kant op, in die zin, van plus € 1,3mln naar min € 1,1mln. We zouden niets te klagen moeten hebben. Met name omdat dat tekort een incidenteel tekort is, dus het gaat niet door in onze structurele begroting, dus dat is prettig om te zien. We moeten het ook niet te gek gaan maken. Min 1,1 is oké. Dan

m.b.t. het MIP. Realisatie een paar jaar geleden 27% van investeringen en projecten en nu 80%. Ik denk dat dat een compliment is voor het college en de organisatie, dat ze dat veel realistischer nu begroten. Ik denk dat dat de goede kant op gaat. Ook positief is dat er nu een beeldvorming is voor de zomer, daar hebben we om gevraagd en ook gekregen. We kunnen instemmen met de gevraagde besluiten. Ten aanzien van de verhoging van het MIP, omdat het om een aanzienlijk bedrag gaat, doen we dat met weinig overtuigingskracht. Dat komt omdat we vinden, als we kijken naar de motie 'grip op het MIP' dan staat er een aantal zaken in, zoals we dachten dat graag gepresenteerd willen zien, zodat we kunnen begrijpen waar we ja tegen zeggen, maar dat zien we nog niet helemaal terug. Mijn oproep aan andere raadsleden is, ik zou graag een werkgroepje willen starten om eens te kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat het volgend jaar overzichtelijk is, zodat we weten waar we ja tegen zeggen, wat de alternatieven zijn, of we elke investering moeten doen. Dus dat is mijn oproep. Ik hoor graag in de tweede termijn van de collega's hoe jullie daar tegenaan kijken. Dank u wel.

De heer Weerheijm, D66: Om meteen maar op de vraag van de heer Van Santen te reageren, u kent mij, u weet dat ik altijd groot voorstander ben van werkgroepjes, dus prima idee. Allereerst dank voor het opstellen van de stukken, voor de uitgebreide rapportages, altijd mooi om te zien. Het is altijd een heel werk om dat op te stellen. Er is 1 zin die mij toch een beetje opviel in de tekst: gedurende het jaar 2022 zien we nog steeds een goede financiële uitgangspositie voor de gemeente Lansingerland. Er werd net door de heer Van Santen ook op gereflecteerd, het tekort dat we nu zien is inderdaad een incidenteel tekort. Dat is enigszins fijn, het is incidenteel en niet structureel, maar we staan natuurlijk wel voor grote uitdagingen. Ik denk dat we het daar bij het volgende agendapunt uitgebreid over gaan hebben, dus daar zal ik nu niet al te lang bij stilstaan, maar dat is iets om rekening mee te houden. We moeten nog maar even zien wat de komende maanden ons gaan brengen, hoe we vervolgens dit jaar af kunnen sluiten. Er zijn nog heel veel dingen waar we nog helemaal niet zeker van zijn. De energietoeslag werd net al genoemd. We gaan ervan uit, dat de gasprijzen alleen nog maar verder gaan stijgen, dus ook de komende maanden wordt nog een heel spannende tijd. Die zin ga ik er heus niet uit amenderen, daar hoeft u zich geen zorgen over te maken. Ook voor mijn fractie verder een hamerstuk.

De heer Markus, CU: Wij kunnen kort zijn. Wij kunnen instemmen met de 3 voorgestelde besluiten. Een prima rapportage. Ik denk dat het een goed beeld geeft m.b.t. de vastgestelde begroting van vorig jaar, van dit jaar dus. Ik denk ook dat het laat zien, de heer Van Santen gaf dat aan, de vorige keer hebben we met de PvdA een debatje gehad over de vraag: zit er nou wel of geen lucht in de begroting? Ik heb het gevoel dat we dat er steeds meer uit geduwd hebben, dus in die zin ziet het er goed uit. Het is ook een opgave voor de komende begroting. Wat betreft de werkgroep, ik ben wat minder dol op werkgroepjes, maar dat neemt niets weg van het feit dat het wel goed is, want dat MIP willen we met elkaar steeds beter in de vingers krijgen, dus ik denk dat het niet gek is om daar eens met elkaar over na te denken, want dat derde besluit voelt toch wat rucksichtslos. Ik zeg niet dat het niet goed is, maar wellicht dat we daar nog wat beter met elkaar over na kunnen denken. Dus in die zin een prima oproep. Nogmaals, wat ik zei, een prima besluit. Een hamerstuk voor de raad.

De heer Ruijtenberg, GL: Er is al voldoende gezegd door de voorgaande collega's, we zullen het daarom kort houden en niet de volledige 6 minuten nodig hebben. Wat ons betreft kan dit als hamerstuk door naar de raad, we hebben geen verdere aanvullende vragen. Ik wil wel reageren op de heer Van Santen. Net als mijn voorganger zijn ook wij niet primair een voorstander of liefhebber van allerlei werkgroepjes, maar wetende dat er destijds een motie is ingediend door de VVD over grip op het MIP en dat het wel van belang is om dat te hebben, kunnen wij ons voorstellen dat we hier goed kritisch naar kijken. Als de heer Van Santen dit gaat organiseren, dan zullen we daaraan meewerken.

De heer Azzouzi, PvdA: We danken het college en de organisatie voor de stukken en ook voor de timing voor de zomer. De zomerrapportage is nog steeds financieel van aard, dus in lijn met L3B steunen wij ook een tussenrapportage die beleidsmatig is. In deze rapportage valt de hoeveelheid nadelen op, die bij geraamd moeten worden. Deze nadelen hebben het positieve resultaat van de begroting na wijziging gekanteld in een nadeel. Aangezien de meicirculaire 2022 nog niet verwerkt is, geeft het een verkeerd beeld. In de slotwijziging en de jaarstukken zien wij het echte saldo. Zoals bij de behandeling van de jaarstukken 2021 blijven we pleiten om vooral te kijken naar ruimte in de begroting. Nu de inhoud. Bij de jeugdzorg constateren wij weer, zoals bij de jaarstukken, dat de transformatie nog niet gelukt is. Bij jeugd zien we stijgende kosten. Dit ondanks een flinke bijraming bij de eerste begrotingswijziging in het kader van realistisch begroten. Dit zien we zowel bij zorg in natura als PGB's. Vraag aan de nieuwe portefeuillehouder jeugd: wat is zijn visie hierover? Hoe kunnen wij jeugdzorg betaalbaar houden? Wij de WMO begeleiding zien we net als in 2021 dat de kosten dalen. Het college raamt het overschot niet af in 2022, maar ook niet structureel met als argument dat de komende jaren een stijging gaat plaats vinden. Kan de wethouder dit nader toelichten? Behoedzaam begroten. Dan kom ik op het woonplaatsbeginsel. We hebben vorig jaar het woonplaatsbeginsel budgettair neutraal in de begroting gezet, maar we hadden

verwacht dat de kosten gaan dalen. Hoe staat het ermee? Dan kom ik bij de investeringen. Daar pleiten wij voor dat ophoging van investeringen als gevolg van beleidswijziging via een afzonderlijk raadsvoorstel naar de raad komen. Uit de toelichting is het niet duidelijk voor ons of het een beleidswijziging betreft, want een verbetering kan een beleidswijziging betreffen. Wij wachten de beantwoording van het college af, dan kunnen we kijken of deze rapportage als hamerstuk naar de raad kan. Dank u wel.

De voorzitter: Het presidium heeft besloten dat de collegeleden vanaf hun plek in de commissies, van die zitplek, mogen gaan spreken.

Beantwoording college

Wethouder Fortuyn: Dank u wel, raadsleden, voor uw bijdrage aan de zomerrapportage. Het compliment zal ik zeker doorgeven aan het ambtelijke apparaat, het is goed om dat met elkaar te kunnen delen. Ik ben er blij mee, dat we er zo in zitten. Nogmaals gezegd, het is een tussenstand. Je moet toch maar afwachten hoe het uitpakt, net als in het bedrijfsleven, omdat je allerlei veranderingen krijgt. Maar je hebt in ieder geval toch een beetje grip: waar zien wij de risico's zitten. Ik ben blij dat we dat met elkaar delen en dat we daar duidelijk in zijn. Er zijn 3 of 4 vragen die ik probeer te beantwoorden, de rest laat ik aan mijn collega's over. De beleidsinfo toevoegen. Die vraag heb ik van de heer Philippens en in het kader van de MIP naar meneer Van Santen, wat jullie dan precies willen, want dat is de vraag. Kunnen we daar iets mee? Is het materieel? Is het echt iets waarvan je zegt: daar willen we wat mee doen? Ik ben in de zoektocht. Ik zeg niet dat we het niet willen, ik omarm het zelfs. Het is jullie rol om die sturingsmiddelen te hebben om juiste keuzes te kunnen maken in uw kaderstellende rol en budgetrecht, maar ik wil er wel meer scherpte in hebben. Die behoefte heb ik wel om op die 2 vragen, of we het willen, ja, we willen het, maar ik wil wat meer scherpte hebben hoe dit te organiseren. Dat zou eventueel ook in die werkgroep kunnen plaatsvinden. Dat zou een oplossing kunnen zijn. Dus ja, prima, hoe meer we weten en kunnen sturen op wat we nou willen weten, hoe beter het is. Ik denk dat dat goed is. Het tweede punt is, ik had er nog eentje over het MIP. Ja, je hebt ook de relatie gezien. Als je de mensen hebt, die gekwalificeerd zijn en op de juiste plek zitten, dan zie je een toename van het aantal fte's bij de projecten. De toename is ook van het realiseren van dit soort projecten. Dus er is echt een samenhang tussen hetgeen je in het MIP kan uitvoeren en het is afhankelijk van de mensen die je hebt. Dus ik ben blij met de opmerking die gemaakt is. We hebben ongeveer 80% gerealiseerd, ik was er zelf ook heel blij mee, want dat was in mijn vorige wethouderschap, dat dit zo gaat, er wordt goed op gestuurd, maar we zijn wel afhankelijk van handen, dat is een gegeven. Dan nog de laatste vraag voor mij, de energietoeslag. Ik weet niet of we er direct mee moeten komen, het is een financiële component, het is een besluit dat we hier met elkaar genomen hebben, maar ook door de overheid in het leven is geroepen, dus het is ook een wettelijke taakuitvoering die we moeten doen, wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Daar komen we € 300.000 op tekort. En ja, daarover gaan wij met het rijk in gesprek, want het kan niet zo zijn dat als er een oproep gedaan wordt om deze mensen tegemoet te komen, wat ik overigens een heel goede besluitvorming vind, dat wij dan als gemeente de restanten of de tekorten moeten aanvullen. Dat is waar we ons op in gaan zetten, dus die toezegging wordt bij deze gedaan. Dan had meneer Azzouzi het over het investeringskrediet. De investeringskredieten die hier staan zijn ook wel gevoteerd deels door de raad. Als we naar het IHP kijken, het integraal huisvestingsplan, 5 scholen, ja, daar moeten we wel wat mee. Die laten we over het algemeen langs de raad gaan, dat is één. B, als we in de uitvoering komen, dan komt er sowieso een raadsbesluit, want dat lijkt me evident. We hebben per school een X-bedrag ingeboekt en daar gaan we nu van weg, maar op het moment dat we daadwerkelijk gaan aanbesteden en de opdracht gegeven wordt, ja, dan moeten we dat uiteraard wel delen met elkaar. Geen verrassingen, dat is ook het motto van dit college. We willen het transparant doen, een nieuwe bestuurscultuur, we doen het samen. En uw rol als kaderstellend en budgetrecht-gevende kunnen wij dan accepteren. Niet alleen accepteren, nee, het is uw recht en naar dat handelen gaan we de begroting maken, maar dat is in het tweede deel van de avond de opzet. Ik hoop hiermee de vragen die open stonden beantwoord te hebben. Ik wil graag aanbieden, als er een werkgroep komt dat ik er zelf of dat er ambtelijk deel van uitgemaakt gaat worden, hoewel ik niet op de avonduren zit te wachten, dus ik ga ernaar kijken hoe het uitpakt. Maar ik vind het wel heel erg interessant. Als we elkaar kunnen helpen, denk ik dat dat heel erg goed is. Dank u wel.

Wethouder Hoek: Ik heb volgens mij één vraag van de heer Azzouzi gekregen over het betaalbaar houden van de jeugdzorg. U weet als geen ander dat dat een constant terugkomend onderwerp is in deze commissie, of niet in deze commissie, maar in de commissie samenleving. U weet ook dat we sinds 2015 een tekort hebben van € 1,7mld in de hele regio. Iedereen is er bijzonder alert op hoe we daar een vinger achter kunnen krijgen. U weet ook dat Berenschot zowel in de regio als lokaal heeft meegekeken hoe we dit kunnen tackelen, want daar hebben we allemaal baat bij. Het is ons aller zorg om daar inderdaad de vinger achter te krijgen. Er zijn al wat initiatieven voorgesteld, de jeugdconsulent op

school is daar een voorbeeld van, om lokaal meer zaken te gaan organiseren. En de praktijkondersteuners bij de huisartsen is daar een goed voorbeeld van. U heeft van de week 7 juni een brief gekregen over het in de hand houden van deze kosten. We hebben onlangs de gemeenschappelijke regeling hier aan de orde gesteld, waarin ook heel duidelijk wordt aangegeven wat de zienswijze van de regio is om deze kosten te reduceren en ook hoe we in de toekomst gaan insteken om hier inderdaad, dat is echt broodnodig, een vinger achter te krijgen, want als we dat niet doen, dan vrees ik dat het steeds meer uit de pas gaat lopen. We zijn er als gemeente natuurlijk zeer alert op, want het is een heel groot gedeelte van onze complete begroting, dat we hier in control komen. Ik ben het helemaal met u eens, we doen er alles aan. De heer Philippens: Ik had nog een verzoek om een update. Volgens mij heeft de heer Hoek toegezegd om de effecten van de personele tekorten inzichtelijk te maken en te communiceren met de raad. Mijn vraag was: wat is de voortgang en wanneer kunnen we die verwachten? Wethouder Hoek: Daar zijn we nu naar aan het kijken. Het is logisch, dat willen wij uiteindelijk ook op orde krijgen. De balans inhuur en vast personeel is een heel interessante, maar ook wel een hele ingewikkelde. De komende tijd gaan we daar zeker op sturen. De ellende is natuurlijk, dat weet u als geen ander, probeer de mensen maar eens te vinden, het werk stapelt zich op. Maar ik ben het helemaal met u eens, dat we daar veel meer beeld bij moeten krijgen, hoe we dat in de toekomst op kunnen lossen. De heer Philippens: Kunt u een datum schetsen, wanneer dat voor de raad inzichtelijk kan zijn? Wethouder Hoek: Nee, dat kan ik niet. Ik ben het helemaal met u eens, dat dat zo snel mogelijk moet, want we hebben er allemaal baat bij. Het geeft ook inzicht m.b.t. kosten, hoe we in de toekomst moeten insteken op nieuwe ontwikkelingen, dus ik zeg u toe dat we dat zo snel mogelijk doen.

Wethouder Cnossen: Meneer Azzouzi, PvdA-fractie, u had nog een vraag over WMO-begeleidingskosten. Eigenlijk een droevige aanleiding dat die zo gedaald zijn, door de grote doorstroom in de verpleeghuizen, er is veel sterfte geweest, waardoor mensen veel minder lang op de wachtlijst staan. Als mensen op de wachtlijst staan van een verpleeghuis, dan gaan deze begeleidingskosten vanuit de gemeente lopen. Vandaar dat we nu zeggen: misschien de komende jaren wel weer een stijging als dat weer verandert. Daarom hebben we het niet allemaal af geraamd, maar een deel wel.

Tweede termijn

Mevrouw Van Olst, WIJ: Ik had al gezegd, dat het een hamerstuk was, maar ik wilde nog even de heer Van Santen antwoord geven en hem danken dat hij de motie grip op het MIP levendig wil houden, want die hebben wij destijds ingediend samen met de VVD. Dus wij zijn er zeker voorstander van om het MIP verder te doorgronden en er concreet mee aan de slag te gaan. Dus dank voor dit initiatief.

De heer Philippens, L3B: In het kader van wat we zoeken voor die beleidsinformatie. Primair denk ik aan een update op bijvoorbeeld de kengetallen die we per programma per beleidsveld hebben, dat we daar de terugkoppeling op krijgen. Dat is natuurlijk het resultaat van het beleid dat we hebben ingezet, dus om het concreet te maken. Dan zou ik dat willen hebben de komende zomerrapportages. In het kader van het werkgroepje, wij zijn ook niet echt groot voorstander van werkgroepjes. Ik heb wel het gevoel, persoonlijk, dat we redelijk in control zijn op het MIP o.a. door die beeldvorming, maar ook doordat er wordt verwezen naar de brondocumenten. Veel van die posten komen terug in het IHP, dat staat goed beargumenteerd. Maar we denken natuurlijk graag mee in het werkgroepje, dus ik sluit er graag bij aan.

De heer Krieger, CDA: Met betrekking tot het werkgroepje, ook het CDA is niet echt voorstander van werkgroepjes, maar we hebben geen principiële bezwaren, dus wat ons betreft akkoord. We danken het college voor de beantwoording. Het is wat ons betreft een hamerstuk.

De heer Van Santen, VVD: Dank voor de positieve reactie op mijn voorstel. Een groepje, een werkgroepje, gewoon met een aantal mensen wat praten en dan met een verbetervoorstel komen, dat is eigenlijk het idee. Dus dat initiatief gaan we in gang zetten. Dank u wel.

De voorzitter: D66 nog behoefte aan een tweede termijn? Nee, dat dacht ik al. CU ook niet? GL ook niet?

De heer Azzouzi, PvdA: We willen de wethouders bedanken voor de goede beantwoording. Het voorstel van de heer Fortuyn steunen wij samen met het voorstel van de VVD, voor een werkgroepje. Ik had nog een vraag over het woonplaatsbeginsel, misschien was het niet duidelijk. De verwerking van het woonplaatsbeginsel hebben we budgettair neutraal in de begroting verwerkt. De inhoudelijke kant daarvan heb ik nog niet scherp. Hoe gaat het ermee? Blijft het budgettair neutraal? Zien wij de kosten dalen? Of niet? Of moeten wij gaan ingrijpen?

Wethouder Hoek: Ik heb er niet echt een antwoord op. Wat ik wel kan zeggen: we hadden de huppeldepup taks, hoe heet die. Woonplaatsbeginsel, wat ik begrepen heb, de zorg die geleverd wordt,

de woonplaats is degene die betaalt. In het verleden was dat anders. Dus als ik een kind ben uit Lansingerland en ik krijg zorg in Capelle aan den IJssel, dan was het in het verleden zo dat in Capelle aan den IJssel de rekening werd gelegd. Nu is het zo, dat in het kader van het woonplaatsbeginsel de gemeente waar een kind woont verantwoordelijk is voor de bekostiging hiervan. Hoe dat financieel uit gaat pakken, dat is nog een beetje de vraag natuurlijk. Ik verwacht, omdat het een beetje om het even is, dat het redelijk budgettair neutraal zal uitpakken, maar dat is een inschatting die ik maak, die niet gestoeld is op cijfers, maar we moeten inderdaad goed kijken hoe dat uitpakt.

Wethouder Fortuyn: Ik wil nog even reageren op wat meneer Philippens net aangaf m.b.t. die beleidsinfo toevoegen in de zomerrapportage. Het doet mij een beetje denken aan wat we in het verleden ook gebruikt hebben, wat een stille dood is gestorven, de stoplichtenvariant. Zitten we nog op het spoor of gaan we uit het spoor of heeft het erg veel invloed, zitten we oranje, groen of rood? Ik ben nog steeds aan het zoeken. We kunnen er een keertje buiten de vergadering over praten, wat je precies wil, om toch wat scherpte te krijgen in dit verhaal. Nogmaals, kunnen we het verrijken, kunnen we u helpen, maken we het onszelf makkelijker, minder ingewikkeld, dan zult u mij altijd maar ook het college aan uw zijde vinden.

De voorzitter: Dan zijn we aan het einde van de tweede termijn. Ik zie dat 7 fracties aangeven dat het een hamerstuk is. De PvdA heb ik nog niet gehoord. Ik zie ook dat het een hamerstuk kan worden, dan wordt het dus een hamerstuk voor de raad. Er gaat actie ondernomen worden om een werkgroep MIP onder leiding van de heer Van Santen op te starten. De wethouder heeft ook aangeboden, de ambtenaar uiteraard, de griffie is hier leidend in. Dan zijn we aan het eind van dit agendapunt.

5.b Kadernota 2023-2026

De voorzitter: De spreektijden zijn 10, 5, 2, dus maximaal 17. We gaan van groot naar klein. U mag zelf bepalen hoeveel tijd u aan welk onderdeel besteedt.

De heer Jumelet, WIJ: Het adagium van WIJ was en is: positief vooruit. We hebben dat overigens kort mogen delen met andere partijen in dit huis, maar dat even terzijde. Positief vooruit wint, wat ons betreft, in deze roerige tijden aan kracht. Immers, de wereld om ons heen staat letterlijk in brand en heeft zijn gevolgen ook voor onze Lansingerlandse samenleving en individuele inwoners. Ondanks alle negatieve zaken als oorlog, Covid, inflatie, milieuproblematiek, ondermijning et cetera moeten we om als Lansingerland verder te komen positief blijven en de blik op de toekomst gericht houden. Daarom Is mijn fractie ook erg blij met het gesloten coalitieakkoord ‘samen verantwoord verder’. Op 2 juni is daar al het e.e.a. over gezegd, maar ik hecht er toch aan om hier bij de bespreking van de kaderbrief te zeggen dat de woorden samen, verantwoord en verder 3 woorden zijn met een diepe betekenis die richting geven in deze roerige tijden en waarvan wij hopen dat het raadsbreed gedragen wordt. Ondanks onze politieke verschillen moeten we als raad leiding en richting geven aan onze samenleving. Samen verantwoord verder. Mijn voorganger Leon Hoek gaf 2 juni al aan, dat in de komende 4 jaar de volle bal bij de raad komt te liggen. De raad komt dan ook echt in positie en kan, zoals ik al jaren aangeef, de wat-vraag echt gaan beantwoorden. De raad wordt echt in haar kracht gezet. Voordat ik inhoudelijk inga op de kadernota, wil ik de ambtelijke organisatie en de griffie bedanken voor de heldere beeldvorming rondom de kaderbrief, het MIP en de zomerrapportage. Als ik kijk naar de voorliggende stukken, dan zullen wij als raad vanavond het college kaders moeten meegeven voor de begroting 2023. Allereerst moet het ons van het hart dat wij met elkaar eigenlijk geen goed beeld hebben van het kader dat leidend is voor het richting geven op weg naar de begroting. De kadernota, maar ook de brief eerder deze week, geeft mijn fractie slechts een beperkt beeld van de feitelijke situatie. Dit ligt, even voor de duidelijkheid, niet aan het college of de ambtelijke ondersteuning, nee, dit ligt aan het uitblijven van helderheid vanuit de meicirculaire en straks de uitkomsten van de septembercirculaire. Het rijk stelt ons niet in staat om goed te sturen op weg naar de begroting. We vragen ons dan ook af wat de waarde kan zijn van een kadernota op deze wijze. Het coalitieakkoord is wat ons betreft de basis voor de verdere invulling van het kader en wij vragen het college dan ook het coalitieakkoord met de diverse beleidsvoornemens door te vertalen naar de begroting. We gaan inhoudelijk voort op de ingeslagen wegen, we gaan uitvoeren wat we eerder in visies hebben neergelegd, maar op onderdelen zal er een ander accent gelegd worden. Wat ons betreft is dat voortbouwen op hetgeen we eerder hebben afgesproken, maar wel met verstand en met het oog voor de financiële situatie. Het voorlopige financiële vooruitzicht voor 2023, waar we een tekort zien van € 3,4mln oplopend naar € 4,7mln in 2026 plus € 1,2mln voor 2023 noopt ons tot actie om tot een sluitende begroting te komen. De in de brief van 21 juni gepresenteerde oplossingsrichtingen zijn voor mijn fractie een begaanbare weg. We zien de concretisering bij de begroting graag tegemoet. Eerdere voorstellen voor ombuigingen zijn ons bekend van vorig jaar. Hier zijn we wat terughoudender, daar de uitkomsten van de genoemde circulaires weleens een ander beeld kunnen gaan geven, maar dat weten we nu nog niet. Mijn fracties ziet nog een flink aantal onzekerheden om een scherp en stabiel beeld te hebben over hetgeen ons te doen staat voor

2023. Wij zijn blij dat het college de behoedzame strategie kiest. Behoedzaamheid is in deze dan ook een goede strategie, maar wellicht is het mogelijk om toch een aantal PM's in de stukken in te vullen met een zo realistisch mogelijk bedrag opdat het beeld scherper wordt. Dit alles zal moeten leiden tot herschikking van middelen en op onderdelen tot financiële keuzes. We lopen daar niet voor weg en kijken daar heel realistisch naar. Dan toch nog 2 andere financieel technische opmerkingen. 1. Uit de presentatie bleek dat de incidentele kostenposten worden opgevoerd als structureel, zoals inhuur personeel. Omdat het de verwachting is dat dit zo blijft, wordt het structureel zo opgevoerd. Dit is niet verplicht, hier lijkt ons dus ruimte te zitten. Hoe kijkt de wethouder hier tegenaan? 2. De weerstandsratio staat nu op 1,4 en zou de gewenste marge van de raad zijn. Dit klopt niet. We hechten er waarde aan expliciet te benoemen dat de streefratio 1,7 is. Dat is middels een amendement van mijn fractie door de raad vastgesteld op 29 oktober 2020. Ik wil naast mijn eerdere opmerkingen dat het coalitieakkoord voor mijn fractie het inhoudelijk kader is voor de begroting 2023, toch de 4 volgende inhoudelijke punten accentueren, die mijn fractie belangrijk vindt bij de verdere vormgeving van de begroting. 1. Jeugd en jongeren maken een substantieel deel uit van onze Lansingerlandse samenleving. Er moeten zichtbare accenten gelegd worden op dit deel van onze samenleving. Of het gaat om begeleiding van, hulp voor, in en samen spraak van, of wonen voor onze jeugd, mijn fractie verwacht van het college ook in de begroting hier de nodige voorstellen voor. 2. Mijn fractie geeft grote prioriteit aan bouwen en met name het bouwen van starterswoningen, woningen voor lage en midden inkomens, maar ook seniorenwoningen. Het college moet alles op alles zetten om de realisatie van de diverse bouwprojecten in deze collegeperiode te laten starten. 3. Flexwoningen. Dit onderwerp is de afgelopen weken in dit huis prominent aan de orde geweest als het gaat om ontheemde Oekraïners. Mijn fractie hecht eraan, dat het college de realisatie van de flexwoningen in welke vorm dan ook en waar dan ook in onze gemeente voor onze inwoners ook voortvarend ter hand neemt. Bij de begroting verwacht mijn fractie al meer duiding hierop. 4. Verduurzamen is in deze tijd uiterst noodzakelijk en belangrijk. Het vraagt de nodige ondersteuning en begeleiding van onze inwoners, maar ook van onze bedrijven, zoals de glastuinbouw. Een impuls door onderzoek te doen naar het opladen om te kunnen rijden op zonne-energie voor een breder publiek, ik verwijs gemakshalve even naar het coalitieakkoord, is voor mijn fractie belangrijk en graag zien we bij de begroting de eerste stappen daarvoor. Tot slot, ik zit ruim in mijn tijd, op andere momenten is dat weleens anders. Tot slot heeft mijn fractie grote zorgen om onze inwoners, die het allemaal niet meer kunnen bolwerken in deze veranderende tijd. In het coalitieakkoord geven we aan dat we oog willen en moeten hebben voor met name dit deel van onze samenleving. Solidariteit lijkt een woord, dat in de huidige tijd steeds minder wordt gebruikt. Mijn fractie ziet dat solidariteit juist nu in hoofdletters geschreven zou moeten worden. Mijn fractie verlangt dan ook, dat het college zichtbaar werk maakt van solidariteit en omzien naar de ander die niet meer zelfstandig mee kunnen in het dagelijks leven en onze krachtige Lansingerlandse samenleving. Daarom, samen verantwoord verder, dat wint voor mijn fractie aan kracht als we als raad in staat zijn om het debat op inhoud te voeren en ons college, hoe lastig het dan ook mag zijn door het onvolledige beeld, heldere kaders mee te geven. Ik doe dan ook een beroep op de collega's om positief en constructief in de wedstrijd te gaan zitten en de verantwoordelijkheid met ons op te pakken voor een goed en krachtig Lansingerland. Dank u wel.

De heer Van Doorn, L3B: Ik ga iets in op het coalitieakkoord, niet uitvoerig, want daar hebben we het bij het aanbieden goed over gehad, dat herhalen heeft weinig zin, maar ik wil er wel een aantal items uithalen waar met name de fractie van L3B natuurlijk een belangrijk stempel op heeft gedrukt tijdens de onderhandelingen. Ik wil het kort hebben over hoe wij kijken naar het financieel kader en hoe wij daar bepaalde afwegingen graag in willen zien. Ik wil een aantal uitgangspunten in deze raad ter discussie stellen, vooral de zienswijze op vragen van andere fracties, of we daar goed aan doen of misschien slimmer in kunnen opereren. En tenslotte wil ik graag nog wat zeggen over hoe ik het verdere proces voor mij zie, want dit verhaal is natuurlijk niet vandaag begonnen. Bij de begrotingsbehandeling vorig jaar hebben we als gemeenteraad collectief een actie ondernomen om zoveel mogelijk ombuigingen en maatregelen terug te draaien, zodat we dit integraal konden afwegen bij deze kaderbrief, toewerkend naar de volgende begroting en het daarmee ook onderdeel te laten zijn van het verkiezingsproces. Vanaf dat item zijn we verder, maar dat proces, hoe we daartoe gekomen zijn, daar herken ik de huidige situatie in. Veel onduidelijkheid, de heer Jumelet gaf het al aan, vanuit het rijk. Nog een aantal PM-posten die nog alle kanten op kunnen. Hoe concreet en strak kun je momenteel kaders stellen? Daar zijn we begonnen. Ik herken in de situatie hoe we nu zitten veel onduidelijkheid, we zullen toch met elkaar steeds weer verfijning moeten zoeken en duidelijkheid en acteren op informatie die dan vrij komt. Een mooi voorbeeld was het heel laat beschikbaar komen van wat voorzieningen en maatregelen kosten, dan krijgen we toch een tabel, dat is toch een beetje de dynamiek waarin we al langere tijd zitten met elkaar. Wanneer informatie kwaliteitsrijk is gemaakt, kunnen we het delen. Ik vind het wel een mooi onderdeel, want het is toch een bruggetje naar het coalitieakkoord, dat dit wel een onderdeel is van de manier waarop wij gaan samenwerken. Op het moment dat informatie beschikbaar is, stellen we het beschikbaar en kunnen we acteren en dan hebben we daar in gezamenlijkheid met elkaar het gesprek

over. Dat is het voordeel van het hoofdlijnen akkoord, dat we hebben. Het is niet dicht getimmerd, dat merkten we al in de voorbereiding. In plaats van vele avonden alle punten aflopen hoe we erin zitten, was het nu even met elkaar delen welke hoofdlijnen we hebben en nieuwsgierig naar wat vandaag ging gebeuren. Dus die bestuurlijke vernieuwing daar zitten de elementen: open, transparant en het met elkaar doen. Het zijn wat algemene termen, maar dat is voor ons wel steeds de lijn waarlangs we dit met elkaar naar een goed einde kunnen brengen, zeker in deze tijd. Burgerparticipatie is voor ons echt een wezenlijke. Niet alleen omdat het gewoon belangrijk is, want we doen dit voor de samenleving, maar ook omdat het ver doorwerkt in de organisatie maar ook naar onszelf toe. De cultuur in het gemeentehuis, de ambtenaren, maar ook bij ons als raad, hoe verhouden we ons tot de samenleving, hoe verbinden we? Allemaal belangrijke elementen, we weten dat we het moeten doen, maar we zijn toch altijd aan het worstelen, hoe krijgen we dat nou op een manier dat het voor iedereen acceptabel is. Dus vroeg in het proces en goed de verwachtingen managen. Veiligheid, u heeft in de tabel gezien, dat we daar een heel concreet voorstel in hebben, dat vinden we best actueel. Vandaag is aangenomen dat BOA's een korte wapenstok tot zich mogen nemen en dat ze dat mogen gebruiken, omdat ook de samenleving verandert en de rol van de BOA mee ontwikkelt. L3B heeft een duidelijke visie op de inzet van die BOA, dat is niet sec gericht op handhaven, die rol is breder, ook heel erg aan de preventieve kant, vandaar dat wij een beleidstransitie willen naar veel meer de wijkBOA. Dan heb ik het niet over 1 of 2 regisseurs, maar echt de hele groep trainen naar kort in die wijk zijn. Wij willen dat de AED terug komt. We willen meer focus op wijkniveau en het individu. Dat betekent een uitbreiding. Ons toekomstplaatje is de norm hanteren zoals we die ook graag bij de wijkagent zouden zien, 1 op 5.000. Dat zou betekenen dat we nog enkele nodig hebben. Dat kost serieus geld. U heeft in de tabellen gezien dat dat geld hier niet over de plinten klotst, zeker niet als het structureel is. Vandaar dat we niet gelijk op het eindniveau zitten, maar dat we dat als een ingroeimodel zien. We willen wel het signaal geven: we willen toegroeien naar die 1 op 5.000, vandaar nu 2 fte erbij in combinatie met dicht in de wijk. Dienstverlening is natuurlijk één van onze belangrijke speerpunten, dan hebben we het met name over het mobiele contactcentre, u heeft dat in de stukken teruggevonden. Een warm hart vanuit L3B. En natuurlijk het 24/7 digitaal bereikbaar zijn. Maar de actuele context is natuurlijk somber, we rollen met zijn allen net uit een ingrijpende coronacrisis, sla een willekeurige krant open en op iedere pagina kom je een volgende nieuwe crisis tegen. Of het nou de energieprijzen zijn, de inflatie, Oekraïne, de zwabberende financiering van het rijk, dat zit dan weer in bestuurlijk Nederland, de huizenprijzen, de aantallen huizen. Het lijkt wel of momenteel alles ontploft, stikstofcrisis, overal valt het woord crisis. Maar veel van die crisissen raken onze inwoners in de portemonnee. Dus als we kijken naar het financieel kader, dat we mee willen geven, dan zien we toch dat we er oog voor moeten houden. Lastenverhoging is toch het sluitstuk van waar we het over hebben. In de serie maatregelen die we financieel treffen, ik ga er straks wat dieper op in, want het gaat over beleid prioriteren, is wat ons betreft echt het sluitstuk een lastenverhoging, juist omdat we er oog voor moeten hebben dat we op heel veel andere vlakken de lasten verhogen, de heer Jumelet gaf het ook al aan. Belangrijk ook om juist in deze fase oog te hebben voor onze kwetsbaren en hen waar mogelijk te ontzien. Hoe kijk je naar de aard van de begroting? Ga je op heel behoudend begroten zitten of zoek je toch meer de lijn van scherp aan de wind zeilen. Het zijn algemene termen, maar er zit hier wel duidelijk een accentverschil in. Ben je bereid wat meer risico te nemen en te repareren? Of wil je aan de voorkant heel veilig gaan zitten? Het zal u niet verbazen, aangezien ik net een serie crisissen noemde die impact hebben op de portemonnee, dat de fractie van L3B het scherp aan de wind zeilen wil omarmen. Dat is een relevante als ik straks terug kom bij het ter discussie stellen van een aantal uitgangspunten. Dat betekent dat we beginnen met her-prioriteren, want er zit een aantal wensen of visies in het coalitieakkoord die geld kosten, maar als je goed kijkt naar de beheersmaatregelen die er tegenover staan, dan kan je een deel van die maatregelen ook zien als een herprioritering van beleid, een taakstelling in een bepaald beleidsveld en er zit een intensivering voor bijvoorbeeld BOA's veiligheid taakstelling op het beleidsveld maar ook een verandering en een nieuwe impuls op de wijkBOA. Dat betekent dat we moeten her-prioriteren of echt beleid moeten schrappen. Als we het hebben over schrappen, nee, er zit nog een ander element in, dat gaf meneer Jumelet net ook al aan, de meicirculaire kan ook nog weleens een positieve verrassing in zich hebben. Ik hoop daar op, ik ga daar nooit van uit, maar laten we het ook niet uitsluiten en dat mee nemen in het instabiele. Dan kom ik bij beleid, dan vind ik het wel fatsoenlijk vanuit deze raad, dat we het college een afwegingskader meegeven: als je beleid gaat schrappen of her-prioriteren, op welke manier kan dat op draagvlak rekenen bij L3B? Dan beginnen we wat ons betreft: breng in beeld welk beleid niet wezenlijk of aantoonbaar bijdraagt aan het bereiken van onze doelen, breng dat in beeld, hoeft men niet eens een keuze in te maken, maar dan kunnen wij rond de begroting of in het proces naar de begroting toe keuzes maken in: toon aan dat het niet effectief bijdraagt aan het doel, maar vinden we het desalniettemin in aanmerking komen voor schrappen dan wel toch voort zetten, maar we moeten het in beeld brengen. Ik denk dat een groot deel van deze raad weet, als we het over de knoppen hebben waar we aan kunnen draaien. Mevrouw Verhoef: U spreekt over in beeld brengen wat niet bijdraagt aan 'onze' doelen. Ik wil even peilen: wat betekent 'onze'? Is dat L3B, de coalitie of de hele raad? De heer Van Doorn: Volgens mij hebben we een begroting en daar staat beleid in dat een bepaald doel beoogt, anders is het loos, dus het

zijn onze doelen, want het is een door ons vastgestelde begroting. Of we het willen afwegen of we het willen schrappen of voort zetten, dat zal langs het verkiezingsprogramma van L3B gaan, zoals u dat waarschijnlijk langs het verkiezingsprogramma van de PvdA doet. Dat is een beetje de route die wij voor ogen hebben. Er zit nog een ander in, dat is een raadsbrede aangenomen motie 'geen geld, geen Zwitsers'. Ik wil het college vragen om in beeld te brengen welk beleid opgedragen is door het rijk, maar onvoldoende of niet gefinancierd, om ook dat in beeld te brengen in welke mate, zodat wij de keuze kunnen maken of we naar dat we gefinancierd zijn het beleid gaan uitvoeren dan wel het voort zetten, omdat we er maatschappelijk belang aan hechten. U kunt ook zien dat we sport en cultuur buiten haakjes plaatsen als zoekgebied voor een taakstelling, omdat onze samenleving elkaar daar ontmoet en wij met name daar de sociale samenhang zien. Wij noemen dat ook weleens het dorps karakter. Dat gaat niet alleen over hoogbouw, maar natuurlijk ook over hoe onze samenleving zich tot elkaar verhoudt en de kracht die daar uit gehaald wordt bij het opvangen van andere problemen. Ik ben blij dat ik veel spreektijd heb, want ik heb nog veel minder voorbereid, maar ik heb het blijkbaar toch nodig. Ten aanzien van de uitgangspunten, we willen er 4 ter discussie stellen, 3 hebben een financiële component. Ik ben vooral benieuwd naar de reactie, het gaat over indexeren. Er zijn bepaalde percentages gekomen, ik ben benieuwd of in die percentages nog ruimte zit om die naar beneden bij te stellen, zodat we in de structurele kosten die eruit voort komen nog wat beweegruimte kunnen creëren. Ik ben geen specialist, ik kijk echt de raad in: zijn daar andere ideeën over? De stelpost voor inhuur extern personeel. Ik realiseer mij dat we extern personeel nodig hebben, gezien de personele problematiek. Mijn collega stelde daar net ook vragen over aan de wethouder. Desalniettemin vind ik dat het vertrekpunt moet zijn dat het binnen het financieel kader moet passen en dat er een wervingscampagne moet zijn die toeziet op het aantal fte dat we beschikbaar stellen. Dus ik wil op voorhand niet al de prikkel om ruim buiten je budget te kunnen gaan. Wat ons betreft, maar ik ben benieuwd naar de reacties, zou die stelpost misschien geheel of gedeeltelijk bijgesteld kunnen worden. Een open vraag, omdat het niet mijn expertise is en we die expertise waarschijnlijk wel in huis hebben: welk risico lopen we als we het BTW compensatiefonds niet naar beneden bij stellen naar 50%, maar gewoon op 100 laten staan, zodat we die kosten ook niet hoeven te nemen? Een vraag aan de wethouder, dat is bij ons altijd een speerpunt geweest, of altijd een aandachtspunt, er staat dat we het format waarin we werken niet gaan aanpassen en de huidige voort zetten. Ik meen me te herinneren dat de doorontwikkeling van de doelenboom dan weg valt, dat zouden wij een enorm gemis vinden, dus ik mis nog even de context waarom dat dit jaar in ieder geval noodzakelijk is. Dus dat zijn de open vragen, die laatste is meer een vraag aan de wethouder: wat is daar de argumentatie onder? Want u kunt het inhoudelijk volgens mij niet oneens zijn dat we inhoudelijk graag willen weten welke doelen we willen bereiken en welk geld we daaraan uitgeven. Het vervolgproces, ik ben bij mijn laatste punt, dan kan ik het stokje overgeven. Ik gaf in mijn inleiding al aan: het is een hobbelige weg met veel onzekerheden, we hebben elkaar echt nodig om steeds op tijd de juiste richting te blijven geven, dan wel bij de begrotingsbehandeling de juiste keuzes te maken. Ik zou het college willen oproepen in de commissie ons steeds maandelijks mee te nemen in de actuele ontwikkelingen, op financiën maar ook vanuit de inhoudelijke portefeuille en de financiële impact op PM-posten, meevallers dan wel tegenvallers, zodat we bij de begroting met elkaar de juiste besluiten kunnen nemen. Samen stap voor stap open en transparant van klein naar grof, van grof naar klein, de juiste keuzes maken. Dank u wel. De voorzitter: Ik ben een beetje getriggerd door uw opmerking dat u zo lekker veel tijd heeft. Dit betekent wel dat u voor de tweede termijn en interrupties slecht 3 minuten en 20 seconden over hebt. Ik zeg het maar even, u was zo positief, dat moest ik even temperen.

De heer Krieger, CDA: Gaat u er even goed voor zitten, want dat was even schrikken. Eerst ontvingen we een kadernota, die leek op het coalitieakkoord, zonder integrale visie en nauwelijks financiële kaders. Als het CDA vreesden we de hele zomer te moeten wachten om te weten te komen wat de coalitie van plan is. Maar plots, iets minder dan 48 uur geleden, was daar die brief vol plannen. Veel te laat voor een goede analyse, reflectie en ruggenspraak. Een vreemde actie. Mijn eerste vraag is dan ook: waarom heeft u gekozen voor deze bizarre planning? Had dit nu echt niet een weekje eerder gekund uit respect voor de raad met wie uw college toch zo graag een goede relatie wilde opbouwen? U zet zich hiermee op 1-0 achterstand. Wat inhoudelijk opvalt aan de brief is dat het negatieve structurele saldo van € 3,4mln voor 2023 oplopend naar € 4,7mln in 2026 verder wordt verzwaard met plannen en plannetjes. Ik geef voorbeelden: een ton voor burgerparticipatie, bijna anderhalve ton voor gratis OV voor ouderen met een klein inkomen, ruim tweeënhalve ton voor bewaakte fietsenstallingen bovenop het bestaande budget van meer dan anderhalve ton. Verder verduurzamen van het beheer van de buitenruimte voor zes ton. En het begint een gewoonte te worden, na de 3 PM-posten in de eerdere brief nog eens 3 PM-posten m.b.t. subsidieregelingen. De visie achter dit boodschappenlijstje, waarin we heus wel de diverse speerpunten van de coalitiepartijen herkennen, ontbreekt nog steeds. Maar wat mijn fractie op zich prettig vindt, is dat er wel wat inhoud in deze brief zit, dan is er tenminste iets om met elkaar over te debatteren. Toch bevredigen de kadernota en aanvullende brief niet, want dit is nou net de boodschap waarop het CDA niet zat te wachten. Wat het college voorstelt, is om de enorme bezuinigingsopgave nog groter te maken, namelijk meer dan € 4mln. Is bezuinigen dan zo makkelijk? Gebeuren er allemaal overbodige dingen?

Bestaan er zinloze regelingen die je kunt schrappen en waar je die € 4mln vandaan kunt halen? Om dat voor 25% zelf gecreëerde financiële gat te dichten, stelt het college een aantal ogenschijnlijk concrete bezuinigingen voor van bijna een miljoen euro. De Snip in Bleiswijk gaat dicht, de openingstijden van loketten worden ingekort, er komt minder geld voor economie, veiligheid, duurzaamheid, het sociaal domein. Jammer, maar wellicht nodig. We zien alleen wel de concrete onderbouwing heel graag tegemoet, want dit is uiterst vaag. Een half miljoen bezuinigen op diverse aanpassingen in de lokale uitvoering in het sociaal domein, wie gaat dit raken? Wat is dit nu exact, is onze vraag aan het college. Veel gekker wordt het verderop in de brief, waar taakstellingen verschijnen van € 2,4mln. Wij kennen die truc. Als je geld tekort komt, zet je een taakstelling in. Voor gewone ambtenaren betekent dat: mijn baas heeft geen idee, maar wil gewoon geld zien, dus ik ga maar ergens snijden. Het leidt dus tot willekeur. Na de vorige crisis is in Lansingerland op die manier, zonder dat er echt een politiek besluit onder lag. De heer Markus: Ik heb 2 vragen aan het CDA. Hoe reflecteren zij op het punt dat wij al langer in dit huis van grof naar fijn werken, dus de kaders zijn nu nog grof en dat gaan we richting de begroting uitwerken, dan is er een onderbouwing. Dus daar een reactie op. Ik hoop dat u er nog aan toekomt in uw bijdrage, maar u noemt allemaal dingen die niet goed zijn, gaat u nog vertellen wat u wel wilt? Dat zou een mooie kader zijn om mee te geven. De heer Krieger: Ook wij zien graag de onderbouwing tegemoet. We weten dat dit een kadernota is, dus wij gaan ervan uit dat het onderbouwd wordt. Gaat u er rustig voor zitten, want natuurlijk eindigen wij positief, dus luistert u goed naar mij, dan komt het goed. Na de vorige crisis is er in Lansingerland op die manier, zonder dat er echt een politiek besluit aan ten grondslag lag, de laatste ambtenaar economie ontslagen. Een kostbare en domme fout, want het heeft jaren geduurd voordat dit beleid weer enigszins op de rit kwam en de verkoop van bedrijfskavels weer begon te lopen. Juist bezuinigen vraagt om visie en om politieke keuzes. Bijna € 2,5mln halen uit taakstellingen vinden wij als CDA bloedlink. Het op deze manier opnemen, volstrekt niet akkoord. Dit is geen goede manier van besturen en graag ook hierop een reactie. Ten derde zien we een extra belasting voor bedrijven en inwoners opgenomen van bijna € 7ton. Die lastenverzwaring wordt 1 op 1 veroorzaakt door de extra beleidsvoornemens van dit college. Wat een timing. Als we om ons heen kijken, alles wordt snel duurder, boodschappen, de energierekening, de lonen die de inflatie niet bij houden en dan nu dit. Kijk, als we al het mogelijke hebben bezuinigd en toch om onze basisvoorzieningen op peil te houden is dit nodig, ja, dan zou het te billijken kunnen zijn om wat meer belasting te gaan heffen. De heer Markus: Ik word toch getriggerd door mijn overbuurman, want die refereert aan de € 670.000 OZB niet-woningen. Volgens mij heeft uw partij daar de vorige keer ook mee ingestemd en hebben we alleen die bezuiniging geschrapt vorig jaar. Waarom bent u nu opeens tegen? De heer Krieger: Voortschrijdend inzicht. Voortschrijdend politiek inzicht. De lastenverzwaring wordt 1 op 1 veroorzaakt door de extra beleidsvoornemens van dit college. Maar om de belasting te verhogen voor ideetjes van de coalitie, nee, niet nu en niet zoveel. De volgende vraag, op basis waarvan denkt het college dat er maatschappelijk draagvlak is voor lastenverhoging? Dan onze conclusies. Onze inwoners betalen de rekening. Weet u waarom mijn toon zo zuur is? Dat verwijt is al gekomen en zal nog komen, omdat heel veel inwoners behoren tot de midden inkomens, gezinnen en ouderen met een bescheiden inkomen en een normaal bestedingspatroon. De stratenmaker en de schilder, maar ook de winkeliers. Al diegenen over wie het CDA zich nu het meest zorgen maakt. De overheid moet voor hen een vangnet zijn en dient zijn zaakjes op orde te houden. Dat betekent goede en toegankelijke voorzieningen, bijvoorbeeld sportfaciliteiten en een bereikbare afdeling economie. En regelingen voor als het even tegenzit, bijvoorbeeld goede jeugdzorg en schuldhulpverlening. Maar enerzijds lijkt in die basisregelingen gesneden te gaan worden en anderzijds gaan ook nog eens de lasten omhoog. Wat ons betreft geen goed idee. Het is een niet sluitende kadernota. Het treurige slotakkoord dat allang geen verbazing meer wekt is dat al dit geweld ooit nog eens leidt tot een negatief saldo voor 2023 van € 185.000. Heel vreemd. Vraag aan het college: waarom schrijft het college dit op? Wetende dat de provincie dit niet zal toestaan en het ook strijdig is met het eigen uitgangspunt. Waarom niet € 2ton extra bezuinigingen opgenomen? Mijn fractie zal in elk geval niet kunnen instemmen met een niet sluitende kadernota en begroting. Uiteraard hebben we ook ideeën, want u kent het CDA misschien als kritisch, maar ook als constructief. Wat wensen wij het college dan wel toe? Ten eerste moeten we dat gat dicht lopen en werken aan een sluitende begroting. Kijken we naar de uitgangspunten, zijn we het eens met een stelpost voor de cao, na januari 2023 en rekening houden met de inflatie voor de materiële budgetten waar dit verplicht is. Maar minder gelukkig zijn we met 3 andere uitgangspunten. Het instellen van een stelpost voor inhuur € 450k. Liever accepteren wij als CDA het risico van een tekort aan het einde van het jaar en meest waarschijnlijk is zijn dat de extra inhuurkosten op de ene vacature kan worden weggestreept tegen de minder kosten van een blijvend openstaande vacature. Graag en reactie van het college op deze inschatting. De keuze om het BTW compensatiefonds slechts voor 50% in te boeken in plaats van 100%, zoals vorig jaar het geval was, € 260k, de provincie eist dit niet, het is alleen een advies van de VNG. Wat ons betreft is dit een voorbeeld van jezelf arm rekenen en daardoor het risico aanvaarden onnodig te gaan bezuinigen of lasten te gaan verzwaren. Graag een nadere reactie van het college hierop. Een vage tekst over de OZB, die feitelijk alleen maar inhoudt, dat er nog geen besluit is genomen over de OZB. Dit mag de naam uitgangspunt niet dragen. Dan zien we graag een onderbouwd plan voor de mogelijke bezuinigingen

tegemoet. Bezuinigingen die de basis op orde houden, maar veel franje eraf halen. De heer Jumelet: Eigenlijk 2 vragen. Eigenlijk zegt u dat de behoedzaamheid die het college betracht in deze kadernota: gooi dat alsjeblieft overboord en neem gewoon risico's. Komt u in uw betoog nog naar iets toe, waarvan u zegt: daarmee gaan we het gat echt dichtlopen? Wat u nu aangeeft telt niet op tot het bedrag waar we het over hebben. Het is een kadernota, volgens mij steken wij heel erg de hand uit om te komen met voorstellen en gedachten richting het college om het kader in te gaan vullen. Ik hoop dat u er nog aan toekomst. De heer Krieger: Geeft u mij de kans. Geen taakstellingen. Door nu geen extra structurele ambities te formuleren, zoals het college doet voor meer dan een miljoen euro, en scherper te begroten zou het gat te dichten moeten kunnen zijn zonder lastenverzwaringen. Dan investeren. Ondanks schaarste aan structurele middelen hebben we nog wel investeringscapaciteit. Daar kunnen en moeten we wat mee, want de maatschappelijke, economische en milieuproblemen die er zijn gaan niet vanzelf weg. We zullen dus ook moeten blijven investeren in de toekomst, juist nu. We willen het college vragen om vanuit de Eneco-middelen één zo'n investering voor te bereiden en wel in uitbreiding van het warmtenet. De noodzaak van het afstappen van het aardgas verdient geen nadere toelichting, ook niet voor het behoud van de concurrentiepositie van onze tuinbouw en voor de betaalbaarheid van de energie voor huishoudens. Als sector en overheid nu samen investeren in de verduurzaming, dan houden ook financiers zoals Rabobank vertrouwen in de duurzame toekomst van de tuinbouw. Laten we het nu zitten, dan trekken er hele donkere wolken samen boven de sector. Het gaat trouwens niet alleen om de tuinbouw, want ook is bekend dat Eneco de woonwijk Boterdorp wil afkoppelen van de VKK, hier naast het gemeentehuis, om een aansluiting te maken op de Roka-leiding hier verderop. Voor uitbreiding van het warmtenet is primair geld nodig van de private sector en van het rijk, maar secondair is er co-financiering nodig. Na ruggenspraak met tuinders en experts willen we het college vragen om een apart fonds in te stellen van € 10mln voor dit doel, voor uitbreiding van het warmtenet. Deze oorlogskas kan stapsgewijs aan de hand van concrete businesscases benut worden. Graag een reactie van het college. Tot zover. Om antwoord te geven op uw vraag. Wij stellen bepaalde dingen voor, wij zijn kritisch op bepaalde vlakken van de kadernota. Of de raad besluit om met ons mee kritisch te zijn, ja of nee, dat is aan de raad. Dit is de visie van het CDA. De heer Markus: Nu ben ik een beetje teleurgesteld, want u zou met plannen komen. Het enige plan dat u heeft, is iets financieren vanuit de Eneco-middelen en u wilt stelposten schrappen, maar dan houd je nog steeds een gat over van € 2mln, dus ik mis nog steeds concrete ideeën van het CDA hierover. Ik vind het in die zin dan jammer dat je afgeeft op iemand die wel ideeën heeft. Ik hoor graag ideeën om die extra € 2mln dicht te lopen. Het is wat makkelijk om te zeggen: zeil maar wat scherper aan de wind. De heer Krieger: Ik sta open voor concrete bezuinigingsvoorstellen van de rest van de raad. De heer Jumelet: Het is misschien even wennen voor het CDA aan de nieuwe bestuursstijl, want er wordt juist gevraagd aan de raad, of je nou in de coalitie zit of in de oppositie, om mee te denken in alle openheid om te kijken hoe je tot voorstellen komt richting het college. U vervalt nu eigenlijk in het oude denken en dat is jammer, want in mijn bijdrage heb ik gezegd, ik zal het nog even herhalen: ik doe een beroep op de collega's, dus op u ook, positief en constructief in de wedstrijd te gaan zitten en de verantwoordelijkheid op te pakken voor een goed en krachtig Lansingerland. Eigenlijk in navolging van de heer Markus, bij mij bekruipt het gevoel een beetje dat u laat horen wat het allemaal niet is, wat het dan wel is weet ik dan niet. Eén voorstel, wellicht helemaal geen onsympathiek voorstel. Ik daag het CDA uit om niet alleen af te wachten wat anderen vinden, maar kom nou ook met concrete dingen, want er zit genoeg kennis en ervaring in uw fractie vanuit het verleden. Ook nog even mijn vraag over behoedzaam, daar bent u even aan voorbij gegaan, hoe kijkt u daar dan tegenaan? Daar had ik geen antwoord op. De heer Krieger: Kijk, wij geven onze visie als CDA. Natuurlijk zijn we bereid om constructief met de rest van de raad mee te denken. Dat betekent niet, als we positief zijn, dat we niet kritisch moeten zijn. Positief zijn kan, maar daarnaast heb je ook kritische noten nodig. Dat u dat niet zo leuk vindt, dat is voor uw rekening en risico. Wij zijn positief kritisch. De heer Jumelet: Kritisch zijn mag altijd, ik zeg altijd maar: er zijn dwarsliggers nodig om een goede spoorlijn te bouwen. Ik heb ook gezegd: constructief. Om nou over de boeg te gooien: we zijn kritisch. Kom gewoon met voorstellen en kom met concrete zaken, waar we met elkaar het gesprek over kunnen voeren. Continu te horen wat niet goed is, interessant, maar wij zitten iets anders in de wedstrijd. Laten we alsjeblieft een beetje positief kritisch, maar ook constructief zijn. De heer Krieger: Als het CDA noodzaak ziet om met een positief constructief beleidsvoorstel te komen, dan hoort u van ons.

De heer Machielse, VVD: Dank aan de overige collega's voor het goed gebruiken van de spreektijd. Ik ga overigens proberen om dat anders te doen, maar voordat ik dat doe, viel mij vandaag maar weer eens op waar wij als overheden allemaal gezamenlijk voor verantwoordelijk zijn. De reden dat ik zo laat deze zaal binnen trad deze middag was omdat er om 15.00 uur deze middag een veegwagen van Rijkswaterstaat in de brand is gevlogen op de A12 en de snelweg was afgesloten. De gewone automobilist denkt dan natuurlijk: dat is wel heel erg vervelend, daar worden misschien krachttermen bij gebruikt als je 2 of 2,5 uur in de file staat op precies dat mooie stuk van de A12 waar geen afritten zijn. Maar ik heb het even anders bekeken, ik heb geprobeerd om de relatie te leggen met de bespreking die wij hier hebben, want het is één van die mooie taken van een overheid die gewoon geld kosten. Eén van die

zaken waar wij als inwoners op vertrouwen, dat de vluchtstrook schoon is, maar evengoed dat wij erop vertrouwen dat de stoepen in Lansingerland schoon zijn, het groen goed wordt onderhouden en de zorg lokaal goed wordt georganiseerd. Laat dat nou precies het onderwerp zijn van deze avond. Wat een week. Op maandag een fractievergadering waarin de fractie van de VVD eigenlijk heel enthousiast was over de kadernota, want er lag eigenlijk, als we het heel erg objectief beschouwen en dat proberen we soms als politici, een doorrekening van de laatste ambities van de vorige coalitie. Er lag een kadernota baseline waarin de ambities, die wijzelf mede hebben verwoord, eigenlijk tot wasdom waren gekomen, tot realisatie waren gekomen, en waarin haakjes werden gegeven om het negatieve begrotingssaldo ook sluitend te maken. Ik moet u dan ook mededelen dat op maandagavond de fractie van de VVD daarom dacht: nou, dat hoeft zo slecht nog niet te zijn. Want er was een afweging over hoe we het groenonderhoud gingen doen, hoeveel we in duurzaamheid wilden investeren, waar we niet wilden bezuinigen in het sociaal domein, waar we niet aan de lastenknop wilden draaien. En er lag in de la nog altijd een pakket aan bezuinigingsmaatregelen, dat we eerder gezamenlijk hebben gemaakt. Weliswaar de oude raad, maar toch in gezamenlijkheid met de 8 partijen nu ook vertegenwoordigd in dit huis. Maar u zult dan ook begrijpen dat het enthousiasme gauw minder werd toen er een brief op de mat viel, zo'n 48 uur voor deze bespreking, waarin werd gesproken over: we hebben bijna € 3,5mln negatief saldo, maar de coalitie is voornemens om daar nog € 1,2mln negatief saldo aan toe te voegen. En daar kan ik niet bij. De grote uitdagingen waar wij voor staan, de coalitie denkt: wacht, laten we eerst onze eigen prioriteiten en investeringen veilig stellen voordat we terug gaan naar die grote opgave waar we gezamenlijk voor staan. Het tweede wat ons enorm heeft verbaasd, is dat niet alleen die bedragen uit de lucht kwamen vallen, maar ook het moment waarop. Precies op het moment waarop u ons positief gestemd trof over een kadernota die perspectief bood aan onze inwoners. En nu zijn we terug bij af. De vraag is dan ook: is dit nou zo'n uitwerking van dat schaduwakkoord, dat er niet schijnt te zijn? Of is dit nou het voorbeeld van de nieuwe open lijnen van de coalitie, die dachten te komen met een kadernota baseline waar alle partijen voorstellen op konden doen, op nieuwe investeringen, op nieuwe bezuinigingen, en dan 2 dagen voor de bespreking een brief sturen, waarin alles wordt dichtgetimmerd met: dit is ons plan. Ik vraag me überhaupt af wat de status van die brief is. Er wordt gesproken over beleidsambities en ontwikkelingen die door de coalitie worden gedragen, maar als we het niet vast stellen als amendement bij de kadernota, is het feitelijk geen kader voor de begroting en is het niets dan gebakken lucht, want daar kwam het te laat voor. Is dit dan het voorbeeld van hoe we de komende 4 jaar gaan werken? Wat de VVD betreft niet. Niet alleen qua proces, maar ook even qua inhoud. Ik ga u een mooi voorbeeld noemen. Waar we eerder mega hebben kunnen inzetten op de veiligheid van onze inwoners, op lage lokale lasten, die mooie openbare ruimte en de zorg die we lokaal dicht bij onze inwoners organiseerden, wordt dat door deze coalitie ingeruild voor meer investeringen in duurzaamheid, gratis openbaar vervoer, natuurlijk pas de komende jaren, en energieneutrale scholen. En uiteindelijk heeft deze coalitie er dus voor gekozen om de mooie ambities, die we de afgelopen jaren voor iedere inwoner hebben weten te realiseren, in te ruilen voor een select clubje, namelijk alleen de mensen met een elektrische auto, alleen de ouderen die met gratis openbaar vervoeren mogen en de inwoners in de gewone wijken die zich zorgen maken over ondermijning. De winkeliers die camerabewaking wensen in de centra worden in de kou gezet door deze coalitie. Dan vervolgens slaan we een blad om en komen we op de laatste pagina van de beleidsambities. Dan wordt er en passant genoemd dat de OZB het sluitstuk zal worden van hoe we de begroting sluitend gaan krijgen. Natuurlijk kunnen we het erover eens zijn, dat dat technisch juist is, want dat is de laatste knop waar we aan kunnen draaien, dus die discussie wil ik niet met u voeren. Maar de discussie die ik wel met u wil voeren is over de vraag of dat wenselijk is, dat wij in deze tijd met 10 of 15% inflatie, werkgevers hebben het moeilijk om hun hoofd boven water te houden met stijgende energielasten, de salarissen stijgen minder hard dan de kosten voor onze inwoners, wij nog even gaan zeggen als raad van Lansingerland, ik zeg u vast, ik zal ertegen stemmen: u krijgt twee- of driehonderd euro OZB-verhoging op uw dak. Als ik geen goed nieuws krijg uit de meicirculaire, als er geen grote giften vanuit het rijk komen en de Zilvervloot, die door sommigen wordt gezien aan de horizon, komt niet naar de haven van Lansingerland, dan is dat het realistische beeld waar deze coalitie op afstevent. Dat is een beeld waar ik voor passeer. Dan tot slot, wat wil de VVD dan wel zien? De VVD wil eigenlijk de integrale beleidsnotitie met de ambities van tafel zien. Terug naar de baseline van de kadernota en vervolgens juist met de antwoorden op de technische vragen, die pas vandaag en gisteren zijn binnen gekomen, kijken naar waar de ruimte zit op externe inhuur, op de indexaties, op eventueel taakstellende bezuinigingen, die minder de dienstverlening raken, maar die eventueel waar mogelijk de organisatie daarvan raken. Daarvoor moeten we ook nog eens het heft in eigen hand houden, want een kadernota voorstellen die niet sluitend is, ik hoop dat deze coalitie betere gebruiken gaat maken als ze naar de begroting gaan kijken, want als ook die niet sluitend is, dan wordt de OZB de sluitpost en dan wordt de inwoner de sluitpost. De heer Markus: Een beetje dezelfde vraag die ik ook aan uw voorganger heb gesteld, maar misschien bent u nog niet helemaal bij uw einde. U noemt de punten die we terug kunnen draaien, dan hebben we het gat van € 3,5mln nog niet dicht gelopen. Welke ideeën heeft u daar nog meer bij? Daar zitten we hier voor, om ideeën bij elkaar op te halen. De heer Machielse: Deel 1 van de aanpak van de VVD is het probleem halveren door de ambities van de coalitie niet uit te voeren. Deel

2 van de oplossing, die de VVD voorstelt, is om juist met de antwoorden van de technische vragen te kijken enerzijds te kijken naar inhuur en indexatie, welke ruimte daar gevonden kan worden. Vervolgens binnen de taakstellingen die de coalitie voorstelt wel te gaan kijken waar ze niet de dienstverlening raken. De heer Azzouzi haalde het al aan bij een eerdere bespreking in deze raad, soms zit er lucht in de begroting, laten we die er ook uit persen. Tot slot is het niet zo dat enige vorm van lastenverhoging onbespreekbaar is voor de VVD, want we hebben in het verleden ook gezegd: wacht eens even, de OZB niet-woningen zit zo ver onder het landelijk gemiddelde, we leveren zoveel aan onze bedrijven en ondernemers, daar mag wel wat meer balans in komen. Maar waar we voor passeren is om in deze tijd al onze inwoners met twee- of driehonderd euro per jaar lastenverhoging te confronteren zonder te kijken naar onze eigen organisatie. Dat is het risico dat ik zie in deze kadernota. Dan tot slot. Verantwoord financieel beleid is waar we de afgelopen 4 jaar in hebben uitgeblonken als gemeente. De heer Hoek vindt van niet, hoor ik aan mijn linkerzijde. De voorzitter: Dit wil ik niet. Alleen via de microfoon, geen onderlinge discussies met wie dan ook niet. De heer Machielse: Natuurlijk. Maar dat financieel solide beleid moet niet alleen worden doorgezet aan de financiële kant, maar ook aan de zijde die onze inwoners raakt. Samen met enkele ombuigingen zien we in deze voorstellen vanuit de coalitie toch juist het linkse karakter terug en met L3B die dat goed keurt. Wij vragen ons af waarom en hoe lang dat doorgaat, want bezuinigingen op veiligheid, belastingen mogelijk omhoog en de uitgaven omhoog, zou niet een lijn zijn die we 4 jaar lang doortrekken. Daar wil ik het in de eerste termijn bij laten. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Het is toch bijzonder dat de vorige coalitiepartijen het nieuwe college aanspreken op de financiële situatie zoals die nu voor ligt. Dat snappen wij wel, maar u moet ook snappen dat we als nieuw college ook weer nieuwe plannen hebben, nieuwe ambities. Daar zijn we ook voor gekozen, om die in te brengen, maar ik ga er zo op in. Een punt vooraf. Wat onze fractie betreft, kunnen we hier niet werkelijk spreken over een kadernota, in ieder geval niet zo eentje waarvan je gewend bent waar alles duidelijk is van tevoren, zodat je heldere kaders kan schetsen met elkaar en meegeven aan het college. We willen allemaal werken van grof naar fijn, maar soms lukt dat niet helemaal. We zitten nu eigenlijk nog in de fase van het verzamelen van alle informatie, dus de effecten van de meicirculaire hebben we bijvoorbeeld nog niet. We zijn ook van mening, dat we de aanvullende informatie voor de bespreking ook redelijk laat is gekomen. We snappen dat daar kritiek op is. We hebben daardoor minder tijd om je erop voor te bereiden, maar ook wij willen niemand daarvoor de schuld geven. We moeten het ook relativeren, door te zeggen: het is een kadernota, er vallen nu geen financiële beslissingen, we zetten alleen de kaders uit. Ook moeten we het college mee geven, dat ze nog maar net zijn begonnen en dat het in korte tijd allemaal verwerkt moest worden. We zijn van mening, dat we wat er nu ligt prima kunnen bespreken met de nodige slagen om de arm, met de constatering dat we nu geen besluiten nemen over de bezuinigingen, maar wel met elkaar de grove kaders bespreken. Ik ga zo verder in op de baseline en de uitleg van de aanvullende brief van het college. Ik ga ook aangeven wat onze visie erop is als D66. Uit de baseline kunnen we allemaal zien wat het startpunt van ons college en de nieuwe raad is. Bij ons riep het geen vreugde op, zoals bij de VVD kennelijk wel, want wij vinden het nogal zorgelijk. Het is niet meer schaatsen op dun ijs, maar we zijn er inmiddels doorheen gezakt. We zagen dit tekort allemaal aankomen en ook als we verder in de toekomt kijken liggen daar geen cijfers waar je erg blij van kan worden. Dus het optimisme van de VVD zagen wij even niet. Het is een feit dat dit nieuwe college begint met grote bezuinigingsopgaven, immers, we kunnen zien dat we de verplichtingen van de provincie niet kunnen voldoen, die sluitende begroting presenteren. Dit betekent keuzes maken en dat is al een lastige opgave op zichzelf, maar die financiële situatie van de gemeente in deze periode van nationale crisis, het is al vaker genoemd, van corona, van oorlog, Oekraïne, stikstof, inflatie, tekort aan grondstoffen, tekort aan mensen, producten en diensten, dat maakt het eigenlijk alleen nog maar zorgelijker. Dat is ook te zien aan de grote hoeveelheid PM-posten. We kunnen veel zaken niet meer vooruit plannen of voorspellen. Deze dubbele crisis, zoals ik hem maar even noem van enerzijds een gemeente die moet bezuinigen en anderzijds het moeten doen in een periode van nationale crisis maakt dat we moeten leven met deze situatie die onzeker is. We moeten er dan ook voor zorgen, dat die basis op orde is en dat je wendbaar blijft en flexibel om in deze tijd van onzekerheden in te spelen en in te springen waar dat nodig is. Er wordt de komende tijd nog veel duidelijk, er wordt nog veel ingevuld. We vinden het dan ook heel belangrijk dat het college na deze bespreking een helder en transparant proces organiseert, waarbij de raad zoveel mogelijk wordt betrokken met alle stappen en keuzes die nog komen. Als je kijkt naar de baseline en kadernota die voor ons liggen, dan vinden wij het positieve eraan, het positieve in de zin van dat het een wake-up call is voor ons als raad om goed te laten zien wat die financiële consequenties zijn van de uitdagingen die ik net noemde. Sommige partijen stellen enkele uitgangspunten ter discussie, dat hebben wij eigenlijk niet. Een stelpost voor inhuur vinden wij verstandig om te doen, dat heeft te maken met die basis op orde, maar ook flexibel en wendbaar zijn voor de komende tijd. Ook met de indexering hebben wij niet iets, dat we daaraan moeten gaan sleutelen, maar ik hoor graag de reactie van de wethouders op eerdere voorstellen die zijn gedaan. De kadernota, zoals die voorligt als beleidsarm document, waarbij alle

financiële autonome ontwikkelingen zijn vastgelegd, daar hebben we geen vragen over en daar kunnen we, zoals het er nu uitziet, positief over besluiten. Dan die aanvullende brief, daar is al vaker wat over gezegd. Dat is het kader voor de begroting. Voor ons ook, omdat daarin natuurlijk ons coalitieakkoord staat, waar wij net als de andere coalitiepartijen erg blij mee zijn. Het is voor ons van groot belang, dat we toekomstgerichte en duurzame keuzes maken voor onze gemeente. Wij willen geen quick wins maatregelen, die later meer blijken te kosten. We hebben als nieuwe coalitiepartijen voorstellen gedaan om de gemeente toekomstbestendiger te maken en te houden. We zien dat als noodzakelijke aanpassingen. We hebben daar eerder met elkaar over gesproken, maar we willen er een paar uit halen. Ik denk dat we met heel veel andere partijen, dat heb ik in de verkiezingsstrijd vaker gehoord en volgens mij moeten we daar het CDA ook blij mee maken, is dat we een groenere gemeente willen. Daar past verdere verduurzaming van het IBP in. In plaats van dat u daar nou zo kritisch over doet, zou ik zeggen: strijd met ons samen voor die groene gemeente, want daarmee doen we het samen en dat is wat we graag willen. We willen ook, dat er een financiële regeling komt, die inwoners helpt om hun woning verder te verduurzamen, zodat niet alleen het klimaat maar ook de mensen daarvan kunnen profiteren. Een derde punt, dat we willen highlighten is dat we ook aan de slag willen met het verduurzamen van de scholen, ook voor een gezond binnenklimaat. Het is inderdaad waar, dat die laatste 2 plannen nog verder moeten worden uitgewerkt, die kunnen we ook nog niet in financiële zin exact vertalen. We hopen dat veel van die plannen uit de Eneco-middelen kunnen worden bekostigd, omdat ze incidenteel van aard zijn, maar ook dat moet nog verder worden uitgezocht aan de hand van het toetsingskader, dat we al eerder met elkaar hebben afgesproken. Het laatste dat ik wil noemen is de burgerparticipatie. Wij vinden het belangrijk, dat we daarin investeren. Ja, het kost geld, maar als je doet wat je deed, krijg je wat je kreeg en dat was burgerparticipatie waar we niet blij van werden. Dus die investering zal zich later terug gaan betalen in blije inwoners en mensen die weten wat ze verwachten en ook minder werk. Maar wat ik wel zou willen onderzoeken, laten onderzoeken, is of we hier niet een incidenteel bedrag van zouden kunnen maken. Je zou kunnen zeggen: deze organisatie kan je in 3 jaar hierop opleiden, zodat het ook meer in de eigen cultuur zal worden geaccepteerd. Ik ben ook benieuwd naar de reactie van de wethouder op dit punt. Daarmee heb je ook weer een nieuw voorstel, dat incidenteel van aard is en niet structureel. Dan kom ik bij de bezuinigingsrichtingen, dat vind ik ook niet iets leuks om over te praten, maar het zou echt voor niemand een verrassing moeten zijn, want dat hebben we de afgelopen jaren voor ons uit zitten schuiven. Dat hebben we bewust gedaan en we weten dat we dat nu moeten incasseren. Uit de tabel is te lezen dat we met een grove kam door de begroting hebben gelopen op zoek naar richtingen voor bezuinigingen. Het zijn ook nadrukkelijk zoekrichtingen, want wat het voor ons concreet betekent, dat beeld hebben wij ook nog niet. Dus ik vind dat we daar in de komende tijd goed moeten worden meegenomen, maar dat er bezuinigd moet worden en dat we daarin niet alles kunnen ontzien, dat is ons duidelijk. We willen voor die bezuinigingsrichtingen enkele belangrijke kaders mee geven. Wij vinden het enerzijds van groot belang, dat de mensen die het al financieel moeilijk hebben niet geraakt worden, zo min mogelijk. We willen die bezuinigingen eerlijk verdelen, waarbij mensen met een kleine beurs het meest worden ontzien. Ook willen wij de kunst- en cultuursector, wat er nog van over is, en onze sportverenigingen zoveel mogelijk ontzien. Zij zijn van groot belang voor de gezondheid en de sociale cohesie in onze gemeente. We kunnen ons ook vinden in de uitgangspunten die zijn meegenomen in de baseline en in de tabel uit de brief voor dekkingsmiddelen. Ja, dat betekent voor ons ook, dat er naar de OZB kan worden gekeken, maar wel als laatste optie, want de financiële situatie laat ons echt geen andere keus. Een belangrijke wens van D66 daarbij is dat de OZB niet hoger komt dan het landelijk gemiddelde. Een laatste punt voor de bezuinigingen, is dat wij ons zorgen maken over de ambtelijke capaciteit. Wij lezen in de zomerrapportage dat er door krapte op de arbeidsmarkt niet alle begrote en afgesproken activiteiten konden plaatsvinden. Wij willen bij de bezuinigingen die wij moeten doorvoeren ook oog hebben hiervoor. Dat betekent niet dat er niet kan worden bezuinigd, maar dat betekent wel dat we een organisatie willen hebben die in staat is om nieuwe mensen aan te trekken, goede mensen en ook de investering in mensen. Dan nog over de ombuigingen het volgende, daar kunnen we kort over zijn, daar hebben we met elkaar over gesproken, daar moet een raadsbrede consensus over zijn, dus ik zou zeggen: laten we die opnieuw opvoeren, want dat is gewoon nodig. Dan tot slot. We hebben een uitzonderlijke situatie, we zitten in een dubbele crisis, we besluiten nu over die beleidsarme kadernota met die aanvullende informatie gaan we die zoekrichtingen geven aan het college voor de noodzakelijke verdere bezuinigingen. Dat moeten we verder inkleuren. Daarom is het belangrijk, dat herhaal ik, dat we dat in een goed en helder proces doen met elkaar. Ik wil ook de wethouder vragen hoe hij dat de komende tijd wil gaan doen met ons. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Het is net half 7 geweest. We gaan schorsen voor het diner. Dan heropen ik de vergadering om half acht. De heer Ruijtenberg: Ik wil graag een ordevoorstel doen, om eerst de eerste termijn voor alle partijen nog te laten gaan, zodat we in ieder geval de eerste termijn af kunnen maken. Dan kunnen de wethouders na de eerste termijn van alle partijen eventuele vragen die er zijn tot zich nemen en tot beantwoording komen en dat we iets later aan het buffet gaan. Een schorsing op dit moment lijkt me niet wenselijk. De voorzitter: Technisch gezien, boven, er zijn nog 4 partijen te gaan, nog 3 partijen te

gaan, dan is het kwart over zeven. We hebben afgesproken uiterlijk kwart voor zeven boven. Daarom ga ik toch schorsen. Ik weet dat ik het ordevoorstel in stemming moet brengen, als iedereen voor zegt, dan moet ik vragen of ze boterhammen voor ons gaan smeren en hier rond brengen, maar dat is zonde van de inspanningen boven. Ik realiseer me, dat dat betekent dat er na de PvdA in de eerste termijn een schorsing zal komen voor het college. Dat geloof ik direct, dat denk ik wel. Ik ben niet van plan om het anders te doen. Ik schors de vergadering. De heer Ruijtenberg: Ik verzoek u toch om het ordevoorstel in de schorsing te nemen. Ik begrijp uw zorgen voor de dames en heren van de catering, dat pleit voor u, maar in het belang van de vergadering verzoek ik u om het nu af te maken. Ik verzoek u zeer om dit ordevoorstel gewoon in stemming te brengen zoals het reglement van orde is. De voorzitter: Dan ga ik dat doen. Welke fractie is tegen schorsing op dit moment? Welke fracties willen doorgaan? De griffier: De meerderheid wil doorgaan. De voorzitter: Wat dat voor het eten betekent, weet ik niet, maar dan gaan we door.

De heer Markus, CU: Dat verhoogt in ieder geval de spanning over hoe het eten er zo bij ligt. Voor ons ligt de vraag om een besluit te nemen over de kadernota 2023. Een kadernota die omgeven is met veel onzekerheden, maar die ondanks deze onzekerheden wel een opmaat moet zijn naar de begroting voor 2023. Op de onzekerheden in de kadernota en het proces kom ik later terug. Graag willen we ingaan op de baseline, zoals die is gepresenteerd door het college, de mogelijke beleidsmatige invulling, ons kader voor bezuinigingen en tenslotte het gevolg van deze kadernota en ook over de toekomst van het instrument kadernota in deze vorm. Allereerst de gepresenteerde baseline en uitgangspunten. Voor het grootste deel kunnen we ons hierin vinden. Wel hebben wij grote moeite met de in onze ogen toch wel behoudende aannames rond de stelposten voor inhuur, cao akkoord en BTW compensatiefonds. De keuze om hier behoudend in te zitten onderschrijven wij niet. Zeker in deze tijd, waarin sprake is van bezuinigingen, lijkt het ons geen goed idee om buffers op te bouwen voor eventuele tegenvallers. Dit zeker omdat elk jaar blijkt dat er in meer of mindere mate een overschot zit in de begroting. Daarnaast hebben we ook met elkaar afgesproken om alle lucht die er in de begroting zit eruit te drukken, iets wat ons juist zo goed lijkt te lukken. Daarnaast hebben we een goed gevulde algemene reserve om eventuele tekorten op te vangen. Ik heb de meeste partijen al gehoord, maar ik vraag de partijen wat hun reactie hierop is. Als ik goed geluisterd heb, lijkt er een meerderheid te zijn om deze voorstellen te schrappen of in ieder geval te verminderen. Dan wordt er ook gesproken over het format, zoals bij de vorige begroting, te schrappen. De heer Van Doorn begon er ook al over, wij waren juist zo enthousiast over dat format, we horen graag de reden waarom dit nu geschrapt is. Daarnaast heeft de baseline nog veel PM-posten, waardoor deze baseline dus eigenlijk nog niet goed vast staat. Kortom, we stemmen voor de baseline, maar zijn zeer kritisch op de genoemde stelposten, juist ook in tijden van bezuinigingen. Dat we moeten bezuinigen is geen verrassing, want als raad hebben we vorig jaar bij de begroting bewust de bezuinigingen of ombuigingen à € 2mln geschrapt in de wetenschap dat we alsnog dit moesten gaan doen in 2023. In onze optiek dien je met bezuinigingen alleen niet de inwoners en bedrijven van onze gemeente. Wij denken en vinden dat je ondanks dit ook op vlakken moet blijven investeren om onze gemeente toekomstbestendig te houden voor zowel jong als oud. Gezien alle verkiezingsprogramma's vol met wensen zitten andere partijen er ook zo in of het waren allemaal loze verkiezingsbeloften. Hoe we dit op hoofdlijnen zien is terug te vinden in ons coalitieakkoord. Een paar punten wil ik eruit pakken en mee geven aan het college om verder uit te werken van grof naar fijn. De komende jaren vergrijst onze gemeente verder en daarom vinden wij het van belang dat iedereen waardig oud kan worden in onze gemeente. Daarom moeten we ons blijven inzetten op voldoende woningen voor senioren. Dat beleid is ingezet en moet ook doorgezet worden. Wat wij wel nog missen is in elke kern een volwaardige ontmoetingsplek voor ouderen. Dit moet in elke kern gerealiseerd worden in de komende periode. Een ander punt is schulden voor jongeren. Dit komt meer en meer in het nieuws. Studieschulden, oplopende energiekosten, inflatie maakt het voor jongeren met schulden niet makkelijker. Wij gunnen iedereen een goede start om zo volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving, vandaar de wens en oproep om te kijken in hoeverre er een fonds mogelijk is om de jongeren uit de schulden te helpen. Andere gemeenten hebben hier goede ervaringen mee. Dan de toekomst van onze gemeente als het gaat om groen, natuur en duurzaamheid. Op het gebied van groen en natuur moeten we echt belangrijke stappen nemen. Wat ons betreft gaat dit concreet om de realisatie van het Triangelpark, maar ook de oproep om het gebied achter de Kruisweg groen te houden en te gebruiken als ecologische verbinding met Bentwoud. Woningbouw is, wat ons betreft, nooit een optie daar. De natuur is ons gegeven en daar moeten we zuinig en zorgvuldig mee omgaan. Maar ook de duurzaamheid kan een boost gebruiken in onze gemeente. De hoge gasprijzen leiden tot steeds meer financiële problemen en maakt de noodzaak van energietransitie duidelijk. Juist een energietransitie kan bijdragen aan het voorkomen van hoge energiekosten. Zomaar wat punten die voor ons belangrijk zijn om te intensiveren de komende jaren om onze gemeente toekomstbestendig te maken. Een gemeente waar ouderen waardig ouder kunnen worden en jongeren een frisse start kunnen maken. Intensiveren op bepaalde vlakken maakt de bezuinigingsopgaven niet makkelijker en dat realiseren we ons heel goed. In de brief van het college is richting gegeven als het gaat om bezuinigen. Dit doet natuurlijk pijn. We weten, gezien alle

onzekerheden, niet of we meer of minder moeten bezuinigen of wellicht ook helemaal niet. Bij bezuinigingen willen we het volgende kader aan het college mee geven. Preventie in het sociaal domein, maar ook als het gaat om veiligheid, is wat ons betreft nog steeds de meest effectieve manier om grote problemen en kosten te voorkomen. Bezuinigingen aan de preventiekant willen dan waar mogelijk ook voorkomen. Een andere is, dat we waar mogelijk bewoners willen ontzien die het al zwaar genoeg hebben financieel gezien. Verder staan we open voor verdere bezuinigingsvoorstellen van het college en zijn we bereid om pijnlijke keuzes te maken, maar dit wel met zekere kaders en met een begroting waar alle lucht uit is. Juist met een kadernota met veel onzekerheden ofwel onvoldoende kaders is het proces richting de begroting extra belangrijk. Vorige jaren hebben we gezien dat we helaas moesten concluderen dat het proces niet goed is opgepakt door het college. We roepen het college dan ook op om het dit jaar echt mee te nemen, dit proces, zodat er geen verrassingen zijn bij de begroting. We zijn dan ook blij dat het college aangeeft ons begin september verder te informeren over e voortgang van grof naar fijn. Tenslotte ook nog een gedachtekronkel van mijn kant. Biedt een kadernota met veel onzekerheden ons extra richting bij het opstellen van een begroting? Vorig jaar hebben we gezien dat de gehele bespreking van de kaderbrief achteraf gezien achterhaald was en wellicht gaat dat dit jaar ook weer zo zijn. Daarom de gedachte of een kadernota nog wel zin heeft in onzekere tijden. Graag een reactie van het college maar ook van de overige partijen. Samenvattend zijn wij wat betreft de baseline kritisch op verschillende stelposten, willen we investeren op het gebied van waardig ouder worden, voorkoming van schulden en we willen investeren in natuur, groen en duurzaamheid. Bezuinigingen zijn waarschijnlijk niet te voorkomen, maar houd oog voor preventie en mensen met een kleine beurs. We wensen het college en het ambtelijk apparaat veel succes, wijsheid en Gods zegen bij de verdere uitwerking van de begroting.

De heer Ruijtenberg, GL: Een linkse kadernota, het mocht een keer tijd worden na al die jaren. In de praktijk ligt er gewoon een relatief beleidsarme kadernota. Zoals ook reeds door anderen benoemd is het lastig om een concreet voornemen daarop te baseren. Er is teveel nog onduidelijk. Aan de ene kant is dat onhandig en voor sommigen wellicht ergerlijk, ik kijk even naar het CDA. Aan de andere kant past het ook in het streven van deze coalitie om niet alles van de eerste hoofdletter tot de laatste punt vast te leggen. Dat streven vertaalt zich in een coalitieakkoord op hoofdlijnen en nu ook in deze kadernota. GL is echter een positieve partij en wij denken in kansen. Wij zien hier dan ook mogelijkheden om samen met de coalitie en andere partijen in deze raad tot een breed gedragen beleid te komen. Een beleid dat niet door een almachtige coalitie opgelegd is, maar iets waar wij als raad samen tot beslissingen komen. Beslissingen die soms pijn zullen doen, omdat wij nu eenmaal om een structureel tekort sluitend moeten maken soms pijnlijke beslissingen zullen moeten maken. Dat moeten we onder ogen zien de komende jaren en daar niet voor weglopen. Denkend aan Lansingerland, denk ik aan traag voort meanderende ontsluitingswegen, die langs oneindige Vinex-wijken lopen, gelardeerd met de door GL gekoesterde kernen. 3 dorpen en 2 buurtschappen, waar het goed wonen is. Dat goede wonen moeten we blijven behouden, ook in onzekere tijden, de heer Van Doorn noemde het al, waarin wij merken dat de samenleving polariseert. Laten we vooral proberen om polarisatie uit onze gemeenschap te houden door vooral samen te werken en niet uitgaan van maatregelen die in stenen tafelen gebeiteld zijn. Is alles dan voor GL bespreekbaar? In principe: ja. Echter, we hebben voor onszelf 3 hoofdthema's geformuleerd, die onze keuze bepaalt en onze primaire focus hebben. Deze thema's zitten in het DNA van GL, onze idealen en onze kernwaarden. Het zijn de pijlers waarop wij onze inzet de komende 4 jaar gaan baseren. Wat zijn deze pijlers? Dat zijn de broodnodige energietransitie, het creëren van hoognodige betaalbare koopwoningen en een veel groter aandeel sociale huur en tenslotte uitnodigende sociale rechtvaardigheid. Nu zien wij dat in het voorstel van de aanvullende kaderbrief daar 30% bezuinigingen vastgesteld worden in het sociale domein. Wij zullen deze stukken met de stofkam doornemen en zullen zeer kritisch zijn wat dit exact gaat betekenen voor onze inwoners. Bezuinigingen in dit domein mogen geen nadelig effect hebben op de bestrijding van armoede. Mensen die al aan de onderkant van de maatschappij zitten, mogen niet extra belast worden. Een bezuiniging op jeugdzorg is voor GL uitgesloten, daar trekken wij een harde streep in het zand. Echter, zoals reeds eerder gememoreerd in mijn bijdrage begrijpt GL dat bezuinigingen waarschijnlijk onvermijdelijk zijn en geven wij het college als advies om een kritische blik te hebben op bovenwettelijke subsidies. Het schrappen daarvan bespaart kosten. Waar wij als GL zelfs durven te snijden in eigen vlees en niet uitsluiten om goedkeuring te verlenen aan het schrappen van bovenwettelijke subsidies op het gebied van duurzaamheid. Echter, deze bereidheid tot pragmatisme mag wederom geen kwetsbare groepen pijn doen. Het schrappen van bovenwettelijke subsidies voor kinderopvang, om maar een voorbeeld te noemen, zal onze steun niet krijgen. Naast bezuinigingen is het ook zaak om de baten te vergroten. U zult ons dan ook aan uw zijde vinden wanneer er gesproken zal gaan worden, dat zal vermoedelijk al heel snel gaan gebeuren, over een verhoging van de OZB voor huizen en niet-huizen. Het is pijnlijk, maar het is waarschijnlijk onvermijdelijk dat we daartoe zullen moeten overgaan. Tevens doe ik een oproep om serieus onderzoek te doen naar de invoering van betaald parkeren in de dorpskernen. Ik weet dat een meerderheid van deze raad er niet aan wil en dat het schoppen is tegen heilige huisjes. Maar als wij durven snijden in één

van onze kernwaarden duurzaamheid, dan roep ik andere partijen op om niet dogmatisch te zijn maar realistisch. Ik zeg u nogmaals, gratis parkeren bestaat niet, er is altijd iemand die de rekening betaalt. Nu betaalt iedereen die rekening, maar met de invoering van betaald parkeren na 14.00 uur zal die rekening voornamelijk betaald worden door de gebruikers van de parkeerplaatsen. Nu heb ik reeds twee keer gesproken over snijden in bovenwettelijke subsidies op duurzaamheid. GL wil het college echter ook uitdagen om te onderzoeken welke investeringen gedaan kunnen worden op duurzaamheid, die een structurele besparing zullen opleveren zoals, CDA noemde het al, het warmtenet. Daarvoor zouden eventueel Eneco-gelden gebruikt kunnen worden. De afgelopen jaren en ook vanavond zijn er al veel opmerkingen gehoord over dun ijs en scherp aan de wind zeilen. De afgelopen jaren is er zeer positief begroot en daarmee is een positief saldo ontstaan. Die werkwijze zullen we de komende jaren helaas gedwongen zijn om die scherpte vast te houden. Daarbij wens ik het college, ik wens deze raad, heel veel succes om samen tot goede gedragingen te komen. Daar wil ik het bij laten.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Met teleurstelling heeft mijn fractie kennis genomen van de kadernota en een daarbij horende brief van het college, die wij helaas pas eergisteren op 21 juni hebben ontvangen. Dat is jammer, want ook wij willen samen verantwoord verder en dat kan ook. Niet alleen een groene gemeente hebben wij voor ogen, maar zelfs een rood/groene gemeente. De kadernota wordt als beleidsarm aangemerkt. Het financiële beeld van 2022 wordt voortgezet en alleen in de autonome ontwikkelingen waarop de gemeente geen invloed heeft zijn opgenomen. Deze kadernota biedt bovendien alleen een uitgewerkt overzicht aan de kostenkant van de kadernota, maar over de belangrijkste baten en inkomstenzijde is nog geen duidelijkheid. Het college geeft in de brief aan de raad pas begin september te kunnen informeren over de gevolgen van de meicirculaire voor Lansingerland. Men vindt het complexe materie. Bovendien stelt het college voorbereidingen te willen treffen voor een nieuwe bezuinigingsronde waaronder anderhalf miljoen op het sociaal domein, ook om de eigen plannen te financieren. Een déjà-vu voor ons, hoe sociaal is dit college eigenlijk en hoe staat het met de solidariteit? De PvdA-fractie vraagt zich sterk af of deze bezuinigingen nodig zijn in die omvang. Het niet meenemen van het effect van de meicirculaire 2022 bij de behandeling van de kadernota geeft een verkeerd beeld over de stand van zaken. Veel gemeenten hebben al de uitkomsten berekend en gecommuniceerd naar de raden. De uitleg over de complexiteit van de berekeningen heeft ons niet overtuigd. Gelet op de gevoeligheid van de bezuinigingen en de maatschappelijke gevolgen hiervan waren wij als fractie net als vorig jaar genoodzaakt om de meicirculaire zelf grofmazig te berekenen op basis van opgaven van het rijk. Wij komen tot heel andere inzichten. Uit deze berekening blijkt dat de jaarschijven 2023 tot en met 2025 sluiten, zelfs als we rekening houden met saldotekorten, die we in de baseline overzichten zien, genoemd in de kadernota, en de wensen uit het coalitieakkoord. Het jaar 2026 sluit niet, maar hiervoor is het rijk een oplossing aan het zoeken. Ik heb het over grote bedragen, enkele miljoenen in 2023, ook in 2025 en wat minder in 2024. Het is van belang om te vermelden voor de financiële experts hier in huis, en dat is er een aantal, dat bij deze berekening rekening is gehouden met een afslag onderuitputting rijksuitgaven i.v.m. de samen trap op, samen trap af systematiek. Dus die bedragen worden in mindering gebracht op de stijging van de algemene uitkering. Voor de fracties die interesse hebben in deze rekensom, die kunnen we leveren. Samenvattend zal dus bezuinigen niet nodig blijken. Wij zijn heel benieuwd hoe het college en ook de andere fracties hier tegenover staan. Het geeft ook een ander geluid in dit debat, dat tot nu toe vrij somber van aard was. Ook vorig jaar hebben we op dit punt gelijk gekregen. De vraag is dus, dat hebben andere fracties zich ook al afgevraagd: moeten we deze kale kadernota als raad werkelijk willen vaststellen? Het ligt voor de PvdA veel meer voor de hand om te volstaan om er kennis van te nemen. De inhoud van de brief heeft veel minder waarde zonder de verwerking van de meicirculaire. We zijn overigens wel blij dat het college duidelijke keuzes heeft neergelegd, maar de uitgaven moeten echt matigen. We moeten niet stappen in die valkuil, sommigen vinden het een heel mooi principe, maar wij vinden het een valkuil om van grof naar fijn te gaan, want dat zorgt ervoor dat het nu gepresenteerde tekort van € 3,4mln een eigen politiek leven gaat leiden. Dat gebeurde ook vorig jaar en het leidde in de periode juni – december 2021 tot veel politieke en maatschappelijke onrust. Net als de VVD stellen wij de vraag aan de wethouders en aan het college: gaan we die brief vaststellen? Nee toch? Wat is eigenlijk de status van die brief? Dan ga ik nu nog een aantal minuten nemen, u heeft vast trek gekregen, maar ik ga u toch nog wat opdissen, dat zijn namelijk de belangrijkste suggesties die wij graag willen meegeven voor de komende begroting. Dat hebben de coalitiepartijen via een collegebrief gedaan van 21 juni en nu willen wij ook graag wat van ons laten horen. Er is zeker een aantal voorstellen, die de coalitie doet, waar wij ons in kunnen vinden, maar nu komt ons politieke wensenlijstje. Allereerst een inclusief en een solidair Lansingerland waar iedereen zichzelf mag zijn. Onze gemeente moet zich verzetten tegen iedere vorm van discriminatie en daar ook naar handelen op alle vlakken. De landelijke en lokale regelgeving voor het sociaal domein wordt uitgevoerd op basis van sociale waarden en steeds in overleg met maatschappelijke organisaties. Begrippen als terugtredende overheid, eigen kracht en zelfredzaamheid worden vervangen door: solidariteit, bestaanszekerheid en een actieve overheid. Daar past korten op het sociaal domein dus absoluut niet bij. De basisbanen, als tweede punt. De PvdA wil basisbanen in de non-profit sector

voor mensen die moeilijk werk kunnen vinden ondanks de grote hoeveelheid vacatures. Zo kan je het aantal mensen in de bijstand terugbrengen. Ook het CDA is een groot voorstander van de basisbanen. Zo kan je het aantal mensen in de bijstand terugbrengen, dat zei ik al. In de regio komt er, wat de PvdA betreft, een sociaal ontwikkelbedrijf, dat de werkgever wordt van mensen met een basisbaan. Het mes gaat ook in de plicht tot tegenprestatie in de participatiewet. Wederkerigheid en menselijke waardigheid staan centraal. Bouwen. Wat de PvdA-fractie betreft gaan we de komende jaren richting de 12.000 nieuwe woningen bouwen en daarvan moet minstens 60% sociaal, betaalbaar en bereikbaar zijn met veel aandacht voor starters, voor jonge mensen waaronder studenten, die in grote steden, in studentensteden geen betaalbare kamer of woning kunnen vinden. We kunnen ze op die manier houden in onze gemeente, bijvoorbeeld op Bleizo-west. Ook betaalbare woningen voor ouderen en mensen met een laag en midden inkomen. Kortom, de maatschappelijke middenklasse die onze samenleving draaiend houdt. De woonvisie wordt wat ons betreft hierop aangepast. Bouwen voor de buurt, u kent het al, onze topprioriteit. Jongeren. Alleen in Bleiswijk en Bergschenhoek hebben we een jongerencentrum en in Berkel en Rodenrijs niet. We willen graag onderzocht hebben of dat ook in Berkel en Rodenrijs kan komen. Wat ons betreft gebeurt dat. Er moet ook veel meer mogelijk worden voor jongeren om uit te gaan, ook als ze nog niet mogen drinken. Ontmoeting blijft een belangrijk aandachtspunt. Wat wij niet willen, dat is die nadruk op de inzet op handhaving. Wij zijn net als de CU veel meer gericht op preventie, bijvoorbeeld extra aandacht voor de probleemgezinnen. Waardig ouder worden. Goed dat de coalitie nu eindelijk een pilot wil voor gratis OV voor ouderen met een inkomen van 120% van het bijstandsniveau. De PvdA wil zelfs overwegen om te kijken of dit al in 2023 geregeld kan worden. Waarom zo'n regeling eigenlijk ook niet voor alle inwoners met een inkomen tot 120% van het bijstandsniveau? En waarom niet, net zoals in Rotterdam, ook voor alle kinderen tot 13 jaar gratis OV. Ook de VVD lijkt hier een voorstander van te zijn, want die vond het vreemd om alleen de ouderen uit te kiezen voor het gratis OV. Arme kinderen. We weten nog steeds niet hoeveel Lansingerlandse jongeren en kinderen in armoede opgroeien. Onbekend is in welke mate zij gebruik maken van de voorzieningen die er zijn. Schuldhulpverlening moet een extra impuls, niet alleen voor jongeren in schulden, zoals de wensenlijst van de coalitie noemt. Gelijke kansen op school. Ongelijk investeren in onderwijs voor kinderen met een migratie-achtergrond is absoluut noodzakelijk. Lansingerland kan ook veel meer ruimte scheppen voor de komst van brede scholen voor onderwijs, waar onderwijs, zorg en talentontwikkeling samenkomen. Dat is ook een steuntje in de rug voor kansarme kinderen. Je als gemeente alleen maar bemoeien met de wettelijke taak van onderwijshuisvesting is achterhaald. Nog 2 punten. De wachtlijst GGZ jongeren. Die is veel te lang. Jongeren die intensieve zorg nodig hebben, moeten vaak veel te lang wachten. Dat blijkt ook uit gesprekken die wij vandaag zelfs nog hebben gevoerd met huisartsen. Zij luiden de noodklok en kloppen binnenkort bij de wethouders Hoek en Cnossen aan de deur, verwachten wij zo. Niet snijden in het sociaal domein dus. Dan kom ik bij de info en adviespunten in elke kern, wat wij ook heel belangrijk vinden. Een laagdrempelige en vaak open inloopadressen voor informatie, advies en verwijzing voor maatschappelijke vragen rond zorg en ondersteuning, dat vinden wij heel belangrijk. Er wordt gesproken over mobiele contactcentra en ook de digitale bereikbaarheid, maar juist de toegankelijkheid ook van voorzieningen voor laaggeletterden en mensen die een beperking hebben en niet digitaal geletterd zijn, vinden wij heel belangrijk. Op die punten kun je ook informatie geven over de energietransitie voor mensen met een kleine beurs. Ik kijk even naar de klok, ik heb niet zo heel veel minuten meer. Ik kom in de tweede termijn terug op de uitgangspunten, die ook een aantal andere fracties heeft genoemd. Ik kan nu heel kort zijn en zeggen: wij vinden die stelposten ook te hoog. De stelpost voor indexeren kan omlaag, dat zie je ook al in de meicirculaire aangegeven, dat dat mogelijk is. Ook de stelpost inhuur willen wij omlaag. Liever streven naar de juiste mensen werven. Over het BTW compensatiefonds gaan we het bij het buffet over hebben met collega Azzouzi. Tegen het CDA wil ik zeggen: wij zien dat wel zitten, die Eneco-gelden investeren in dat warmtenet, daar zijn wij een groot voorstander van. Dank u wel.

De voorzitter: Dan zijn we nu aan het eind van de eerste zijde van de commissie. Ik schors de vergadering tot 20.00 uur.

Schorsing

De voorzitter: Ik heropen de vergadering, willen jullie allemaal je plaats innemen. We zijn toe aan de beantwoording van de eerste termijn van de zijde van het college.

Beantwoording college

Wethouder Fortuyn: Dank u wel raad, voor de enerverende initiatieven die er genomen zijn, maar ook de worsteling van: we moeten nu als raad de kaders stellen, maar op basis waarvan doen we dat? We hebben gekozen voor het samen verantwoord verder gaan. We hebben aangegeven bij de installatie en de presentatie van het coalitieakkoord, dat wij graag in alle openheid de discussie ook over begroting met u

willen aangaan en ook niet meer met dichtgetimmerde akkoorden c.q. dichtgetimmerde begrotingen of kadernota's te komen, waardoor de oppositie zegt: wat doen we hier, het is al min of meer dicht getimmerd, welke ruimte hebben we dan nog? Dat willen we doorbreken. Ik denk dat we dat goed met elkaar willen proberen. Ik denk dat het een uitdaging is en er zitten ook bedreigingen in, want voor hetzelfde geld komt het college met één mond sprekend met een voorstel en dan zie je dat de coalitie op onderdelen anders gaat stemmen, die gaan met andere partijen mee. Als dan het frame is: de coalitie is het niet eens of dat soort zaken. Nee, er moeten gewoon besluiten genomen worden die maatschappelijk te verantwoorden zijn en die gericht zijn op onze prachtige samenleving. Mevrouw Den Heijer: Per ongeluk het knopje ingedrukt. Wethouder Fortuyn: Dat scheelt 12 seconden spreektijd, dus die bent u verloren. Het is ook wel een zoektocht. Los van het feit, ik vind het ook geen excuus. We zijn koud 3 weken geleden geïnstalleerd, wij hebben niet over het graf heen willen regeren, dus we wilden ons houden aan de afspraken die we in de vorige periode hebben afgesproken. Het is vanavond het ophalen van wensen en bedenkingen. We horen goed wat u zegt, we zullen op een aantal dingen ingaan, op een aantal dingen niet, maar houdt er rekening mee, wat u gezegd heeft laten we echt mee wegen in het vervolg. De zwaarte en de uitkomsten daarvan, die zullen we ook met elkaar moeten bediscussiëren, maar we willen echt de goede discussie met u aan. Op het proces kom ik zo terug. De huidige, ik durf het nog niet eens een kadernota te noemen, kaderbrief, laten we het zo maar even noemen, die is alleen maar gebaseerd op de baseline met autonome ontwikkelingen. Het is eigenlijk beleidsarm en financiële cijfers die we doortrekken uit het vorige jaar. Er is gekozen voor het behoedzaam begroten. Er zijn diverse opmerkingen gemaakt, ik loop er straks een paar langs van: zou je niet wat meer scherp aan de wind willen? Maar we hebben in eerste instantie gezegd: het is beleidsarm, we gaan gewoon even de patronen voort zetten wat we hebben, dan heb je in ieder geval een beetje vertrouwen van wat er ligt. Laten we het behoedzaam doen en ga niet met gekke dingen komen, want dan wordt het nog warriger. We hebben echt gezegd: we willen behoedzaam de begroting gaan benaderen zonder nieuw beleid vanuit die kaderbrief. Het betekent ook, stel, er komt een cao voor de ambtenaren en indexaties, dat kunnen wij zomaar niet de nek omdraaien. Die getallen zijn niet helemaal uit onze duim gezogen of de glazen bol gehaald van: dit zal het ongeveer zijn. Ik weet niet, dat ga ik ook eerlijk zeggen, we gaan er zeker naar kijken, of in de indexaties misschien wat lucht zit, misschien moeten we het terug brengen, maar we hebben ook met de provincie te maken en de provincie eist gewoon dat we op een aantal terreinen indexaties toepassen, dus het is geen vrijblijvend iets, het is een wetmatigheid die we anders achteraf van de provincie terug krijgen. Het is ook zo, dat wij een aantal relevante PM-posten hebben, denk aan jeugdzorg, PGB's, WMO. Het uitkristalliseren van deze cijfers is nog nodig. Laten we eerlijk zijn, de heer Markus heeft eigenlijk mijn hartenkreet want ik speel er ook eigenlijk wel mee: jongens, is dit wel het goede proces? Moet je die kaderbrief wel in juni behandelen met zoveel open einden, het is gebaseerd op 3 maanden kennis, dus dat is niet heel veel om het hele jaar door te kijken. Die discussie moeten we echt wel een keer met elkaar gaan voeren: is dit nou de juiste wijze, deze discussie en u zo in stelling te brengen met zoveel onzekerheden. Dat is ook meteen een soort antwoord op de brief, die u 2 dagen geleden gehad heeft. Ook daar worstelen we mee. Ik heb een reprimande gekregen via uw griffier, die neem ik mij ter harte. Echter, aan de andere kant, we willen ook wel deze avond wat extra's mee geven, want er ligt niet alleen dit tekort, maar er ligt nog veel meer op tafel. Het zijn niet alleen die PM-posten, we hebben ook nog een coalitieakkoord, we hebben getracht daar bedragen in te noemen. Daar zijn geen keuzes in gemaakt, we hebben helemaal geen keuzes gemaakt, maar in die zin is het wel heel erg lastig ook voor jullie om daar een duiding aan te geven. Het later opbrengen, ja, het moest nog even langs het college, zo werkt de procedure nou eenmaal, wat mij betreft had u hem vrijdag al gehad, maar dan moest ik in het college uitleggen waarom ik het niet gedeeld had. Zo werken die dingen op dit moment, maar ook dit is een zoektocht. We hebben natuurlijk heel veel open einden, we zitten natuurlijk met die meicirculaire, dat is wel de belangrijkste. We mogen eigenlijk nog wel dankbaar zijn dat de maartbrief van BZK bijgedragen heeft aan in ieder geval wat meer inzage. Als we die brief niet hadden gehad en wij de meicirculaire niet hebben kunnen duiden of hadden moeten duiden om in ieder geval wat meer kader kunnen hebben, dan hadden de risico's op fouten die eraan zitten te komen vele malen groter geweest. Dus die maartbrief geeft in ieder geval een richting aan, geeft hier en daar ook bedragen aan. We zien ook dat de afschalingskorting de nek omgedraaid wordt, tot 2026 krijgen we geen korting op het gemeentefonds. We zien dat het acres een eerste signaal gaf, wat een plus gaf. Maar de nadeelgemeente die we zijn, die maatregelen hebben ze niet terug gedraaid. Maar we hebben met die meicirculaire ook te maken met het gemeentefonds, dat is één van de belangrijkste bronnen van inkomsten. De parameters daaromheen zijn van 88 teruggebracht naar 44 of 46, maar op zich zou dat een mooie winst zijn. Maar wat blijkt nou, de parameters behoeven wel een andere uitleg. Als dat dan zo laat komt, op 2 of 3 juni, dan zeg je: dan heb je nog 3 weken gehad. Ja, dat is lekker. Het is ook in de beeldvormende avond, onze teamleider chef financiën vanuit het ambtelijk apparaat heeft zich kwetsbaar opgesteld. Hij heeft gezegd: jongens, meisjes, ik heb geen comfort, ik wil het gewoon zeker weten. Als ik geen comfort heb, dat heeft hij ook met mij gedeeld, dat heb ik tegen de teamleider gezegd, dan gaan we het er ook niet experimenteel erin zetten. Dat is een keuze, daar kan u anders over denken. Wij hebben die keuze gemaakt, wij willen eerst zeker weten. Dat hebben we nu niet, we hebben

geen comfort, we willen het gewoon uitgediept hebben. Wat is er nog meer aan de hand? Natuurlijk, deze raadsbrief die u gehad heeft, daar hoeft geen besluit over genomen te worden in de zin van die aanvullende brief. Daar hoeft helemaal geen besluit over genomen te worden. Het is extra informatie voor u, het is extra informatie voor het college, omdat wij de worsteling aan moeten gaan m.b.t. het dichtlopen van het tekort. Dan zijn er nog tussendoor, in de tussenliggende periode, nog wel wensen ook vanuit het ambtelijk apparaat. We hebben er een aantal in de zomerrapportage genoemd, je kan denken aan ICT-verplaatsing, veiligheid en nog veel meer dingen die er nog aan komen. Dus het is niet af. Jammer, maar het is niet af. We konden het ook niet af krijgen. We moeten echt de discussie aangaan of de timing zo vlak voor het reces wel de meest handige is, want we willen de goede discussie met u hebben. Dan even in antwoord op. Ik vind het ontzettend gaaf dat een aantal partijen ook meegedacht hebben: denk hier eens aan, denk daar eens aan. Natuurlijk, die taakstelling, aan de hand van orde van grootte, daar hebben we ook een beetje gekeken naar. Maar als we het sociaal domein pakken, dan praten we over € 53mln. Dan vragen we een miljoen of € 1,2mln te bezuinigen. We vragen aan beheer en onderhoud rond de € 600.000 of € 500.000, kijk eens wat je doet. Wat we nou willen, is vanuit al die teams en domeinen een overzicht hebben van waar ze potentiële bezuinigingen zien. Vanuit dat bezuinigingsproces gaan wij dan als college met ook hetgeen u vanavond gezegd heeft, want er zijn ook winstwaarschuwingen uitgestuurd, daar wil ik zo op terug komen, gaan we er ook naar luisteren om te kijken naar een evenwichtig pakket. Diezelfde lijst, we zullen niet alle bezuinigingen doornemen, maar die lijst waarin alle bezuinigingen voorgesteld worden gaan we wel delen, want dan heeft u ook zicht van: u heeft een andere keus gemaakt, maar wij vinden een andere keuze beter, want wij zien daar en daar ook mogelijkheden. Dus dat zoekplaatje, daar willen we u bij helpen om dat te gaan doen. Dat gezegd hebben, wil ik alvorens beantwoording te geven toch nog even een reactie geven. Toen ik hier deze kant uit liep, kwam ik bij een goede collega, nee, dat is het niet, een goed raadslid, een gezellige man, daar drink ik af en toe een biertje mee, en die zegt: nou, Fortuyn, aan het werk. Ik zei: nou, dat komt goed uit, dat gaan we ook doen, dat heb ik hier nou uitgelegd, maar ik heb ook wat werk voor jou, want frame neerzetten dat als wij € 670.000 OZB-verhoging zouden toepassen, dan betekent dat honderden euro's erbij in de aanslag van de WOZ. Dat heb ik u letterlijk horen zeggen. Nou, ik heb het even laten uitrekenen. Het varieert tussen de € 25 en € 26. Per € 100.000 is dat ongeveer € 3,20. Dus iedereen die nu meeluistert en even snel kijkt naar zijn WOZ-waarde, dan zult u zien dat u dat maal € 3,20 doet en dan weet je wat je per jaar kwijt bent. Ik heb hem ook per maand uitgerekend, ik kon het ook per week doen en dan kom ik op 2 kwartjes terecht. Waar het om gaat, in dat verband, leuk, meneer Kampinga is er ook, misschien kunnen we daar ook voordeel mee hebben, we moeten wel het juiste frame neerzetten en het juiste gesprek hebben met elkaar. Zo willen we met elkaar omgaan. Hier wens ik toch wel even nadruk op te leggen, dat het niet die € 200 is. Ik ga geen schrikbeelden aanhalen, want er zijn er zat geweest in de afgelopen periode, maar deze wilde ik wel even kwijt, ter voorkoming dat we met elkaar op het verkeerde been gezet worden. Ik wil graag kort op een aantal vragen ingaan, dan geef ik het woord terug aan de voorzitter. Er is gesproken over inhuur personeel, structureel, incidenteel. Wij gaan er uiteraard naar kijken. Over de indexaties heb ik u wat gezegd. Ik heb iets gehoord over de BTW, daar hebben we 50% in genomen. Dat is behoedzaam, maar we kunnen hem ook op 100% zetten, dat is € 260.000. Dat zijn mooie signalen die we meegepakt hebben van u, verschillenden hebben dat genoemd. Dat geldt ook voor de heer Van Doorn. Moet je behoedzaam of scherp aan de wind? Laten we eerlijk zijn, deze wethouder is oud-ondernemer. Ik loop niet weg voor scherp aan de wind, maar dat bepaalt u mede met ons. Ik durf risico te nemen en ik durf ook met een paar voorstellen te komen, want ik wil ook nog geld verdienen. Maar dat betekent wel een mindset, dat betekent dat we met elkaar goed moeten luisteren en kijken: wat brengt het op en is het verstandig? We hebben het vanavond over een investeringskrediet met € 11mln gehad, maar straks als die scholen gaan komen en de N209 komt eraan, € 50mln, dan ben je het eerst aan de beurt. We kunnen het lenen, maar we kunnen er ook anders over denken. Maar er komen nog voorstellen wellicht in een latere fase hier langs het podium. Dan hebben we het ook gehad over nut en noodzaak. Natuurlijk gaan we kijken, als we een bezuiniging doen: wat draagt het bij, welke schade of welk nut zal dat tot gevolg hebben? Dat betekent ook herprioritering van beleid of beleid schrappen, waar meneer Van Doorn mee kwam. Ten aanzien van het format doelenboom, daar wil ik nog even het volgende op zeggen. A. we hebben er gewoon geen tijd voor, ik heb er geen personeel voor, laat ik maar simpel kort door de bocht zijn. Het tweede punt is, duurzaamheid is ooit hier langs gekomen, we probeerden de doelenboom te plaatsen. De boom is helaas met wortel en al omgevallen. Kortom, ik denk dat u eerst zelf met de raad moet gaan praten welk nut en wat willen we nou met die doelenboom hebben, alvorens ik de ambtelijke organisatie opdracht geef om weer een nieuwe te planten. Daarmee even de doelenboom geparkeerd hebbende. De heer Markus: Met alle respect, ik vind dat u er wat lacherig over doet, het omvallen van bomen. We hebben allerlei werkgroepjes gehad over de P&C cyclus, hoe we dat kunnen verbeteren. Daar zijn allemaal voorstellen uit gekomen, daar is het voorstel van de begroting uitgerold en nu zegt u met droge ogen: kom maar met voorstellen. Dan begint het hele proces opnieuw, dus dat vind ik iets te gemakkelijk. Volgens mij is er genoeg input opgehaald hoe de raad in dit proces zit en hoe ze het verbeterd wil zien. Het voorstel bij de vorige begroting vond iedereen een goede, dus ik vind dat u daar te gemakkelijk mee omgaat. Graag een

reactie. Wethouder Fortuyn: Prima. Goede vraag overigens. Maar bij de test en de pilot die we gedaan hebben, waren de meningen toch knap verdeeld. Voor wie doe ik het? Voor de CU en voor L3B? Of doe ik het voor de hele raad? Ik vind dat we hier wel even het gesprek over moeten hebben. Ik bagatelliseer het niet, maar we kunnen het ook een beetje luchtig houden vanavond, toch? We hebben het al warm zat hier. Ik wil er ook zo maar in blijven zitten, met alle respect en met uw welnemen. Dan hebben we het CDA. Het is zoeken, net als wij, ook naar het proces en ook hoe we ermee om gaan. U vraagt om een concrete onderbouwing. Dat heb ik net aangegeven. Als wij keuze maken, dan onderbouwen we dat. De keuzes die we niet maken, delen we ook met u, zodat er ook ruimte is om te schuiven in de keuzes die wij gemaakt hebben. Want uiteindelijk brengen we u in positie, uiteindelijk bent u de kaderstellende, uiteindelijk bent u de budgetrechthebbende om ons het werk te laten doen. Wij zitten er namens u en niet andersom. Voor alle helderheid. Over die € 2,5mln taakstelling heb ik genoeg gezegd. Geen goede keus. We moeten zien of het geen goede keus is, we gaan gewoon inhoudelijk het gesprek aan. Het niet presenteren van een niet-sluitende begroting. Wij gaan, dat is ook het besluit dat we wel nemen in juli, is dat we wel een sluitende begroting voor 2023 aan de provincie presenteren. Het is nu wat het is, het is nu wat u aangeeft, die € 187.000 waar ik het net over had. Natuurlijk willen wij naar die sluitende begroting, daar gaan we naar toewerken, een sluitende begroting. Het laatste wat we willen, ik heb het meegemaakt in 2014 en 2015, de provincie, dat je voor elke euro naar de provincie moet, daar word je niet vrolijk van. Het helpt je wel om je bezuinigingen te realiseren, want ja, dan wezen we naar de provincie. Wij moeten gewoon de verantwoordelijkheid pakken, dit zelf doen, een sluitende begroting. U had nog wat over de Eneco-middelen en de tuinbouw. U zult begrijpen, het betoog kan ik goed begrijpen maar wij hebben als raad besloten dat de Eneco-middelen aparte besluiten vragen, ook aparte vergaderingen vragen. Als u iets wil in deze richting, die € 10mln, u vraagt van mij ook een onderbouwing, ik ga ervan uit dat daar ook iets voor komt dan. Ik zou zeggen: agendeert u het voor één van de commissies AB of commissie ruimte, dat gaan we dan wel uitzoeken, de griffie kan u daar vast behulpzaam bij zijn. Maar dit willen we niet in de begroting hebben, want het zijn aparte besluiten en dat past nu niet in deze discussie. Ik begrijp uw wens. Dan de heer Machielse, u heeft eigenlijk, ik heb de meeste dingen wel beantwoord. Ik meen dit oprecht, want ik vind u een hartstikke fijn raadslid, dat wilde ik nog even bevestigd hebben. Dan D66. Ook de indexering weer, daar heb ik antwoord op gegeven. De bezuinigingen eerlijk verdelen, dat lijkt me ook wel, maar we kijken ook, als we € 53mln in het sociaal domein hebben en pakweg € 35mln in beheer en onderhoud en € 0,5mln in de dienstverlening, ja, dan kunt u het zich voorstellen dat we de grotere porties bij de grotere budgetten leggen. Proces vervolg, daar kom ik zo op terug, om dat af te werken. De wensen van de CU heb ik uiteraard gehoord, ook over de schulden van de jongeren en het groen en het Triangelpark, ja, hele mooie wensen, we gaan ernaar kijken. Ik heb misschien collega's die er ook op kunnen reageren of niet. Ja, van harte onderstreep ik uw opmerking en hartenkreet om deze kadernota met elkaar te gaan bediscussiëren. Daar ga ik mee terug komen. GL, hartstikke mooie pijlers. Ik herken ze ook wel, ook wat niet bespreekbaar is rond armoede en jeugdzorg, we hebben u gehoord. We horen u echt, we gaan er echt met elkaar mee aan de slag. Het betaald parkeren, ik zie uw motie tegemoet. Als laatste, dan ben ik klaar. Ik vind het wel een uitdaging. De PvdA als een-pitter, zo mag ik het wel noemen maar wel met respect, meneer Azzouzi natuurlijk ook een financieel specialist, ik ben echt razend benieuwd naar die berekening. Als u hem met ons allemaal wilt delen, ook het college, dan zou ik dat zeer op prijs stellen. Ik wil wel even iedereen mee geven: we zijn een nadeelgemeente, dus we krijgen ook nog korting. Meneer Azzouzi had mij beloofd dat dat er ook in verwerkt was. Ik bedoel het heel positief, ook een beetje een compliment, maar vroeger in mijn tijd hadden we een goochelaar en die heette Fred Kaps. Ik ga ervan uit, dat de kwaliteit van u ook dezelfde truc is waarmee we eigenlijk niet hoeven te bezuinigen, maar ook gebaseerd is op echte facts die we kunnen gebruiken. Ik ben er heel benieuwd naar, misschien is het een bevestiging van het proces dat onze teamleider met zijn ambtenaren doorloopt: hij heeft dit gezien, wij hebben het ook gezien, een bevestiging, nu voelen we comfort et cetera. Dus het ondersteunt, ik vind het een goed initiatief, wellicht hoeven we helemaal niet te bezuinigingen, maar ik houd me toch maar een beetje bij de uitgangspunten zoals ze er nu liggen. Ik heb hiermee mijn zegje gedaan. De heer Jumelet: Er is één vraag niet beantwoord door de wethouder. Het weerstandsratio. Wethouder Fortuyn: Hij is 2,2, dat weet ik dus uit mijn hoofd. U heeft 1,4 tot 1,7 gezegd, dat staat in het voorstel zo uit mijn hoofd. Wij hebben bij motie of anderszins vastgelegd 1,7. Dat is een prima ratio. Als we daar een keer doorheen zakken, dan komen we met u te praten, want het is een riante ratio. Ik zit er wat anders in dan u, we hadden het net over behoedzaam of scherp aan de wind. We hebben een solvabiliteit van 55%, de gemiddelde bank haalt de 3 of 4% niet. Ik denk dat een gemiddelde gemeente ook niet boven de 15 of 20 komt. We zijn rijk, dat is natuurlijk wel het punt, we zijn gewoon ongelooflijk rijk en toch moeten we bezuinigen. Moeilijk uit te leggen, maar we hebben met exploitatie te maken. De heer Jumelet: Wat de heer Fortuyn aangeeft, daar gaat het eigenlijk niet zozeer om. De vraag is: we hebben met elkaar in dit huis afgesproken dat het 1,7 is. U zegt: we richten ons op 1,4 richting 1,7. Maar dat is de afspraak niet met deze raad. Dat is het uitgangspunt dat gewoon geldend is, wat mijn fractie betreft. Wethouder Fortuyn: Als het college daar op een X-moment van moet afwijken, dan komen we bij u terug, dat lijkt me helder. Ik ga al aan: ik ben een ondernemer. Ik ben niet de expertise wethouder financiën. Ik heb

geen accountancy achtergrond, ik ben wel een nuchtere denker en een ondernemer en ik weet redelijk goed hoe de boekhouding in elkaar zit. Met accountants heb je meestal wat chagrijn aan tafel zitten en bij ondernemers heb je wat meer creativiteit en humor. De heer Jumelet: Dat zegt de heer Fortuyn al heel lang: ik ben oud-ondernemer. Niet ik, maar dat zegt hij. Maar ondernemen is risico nemen en volgens mij hebben wij een publieke taak als overheid, dus volgens mij is ons beginsel iets anders, maar daar komen we misschien nog wel een keer te praten op een ander moment.

Wethouder Hoek: Iedere fractie bedankt voor de constructieve bijdrage, de één wat meer dan de ander, maar dat heb je altijd natuurlijk. Desalniettemin denk ik wel dat de algehele mindset is om er met elkaar uit te komen. Zo ook voor de bezuinigingen op het sociaal domein. Ik heb dat goed gehoord. U hoeft mij er niet van te overtuigen, het doet mij ook zeer, dat er ook specifiek naar het sociaal domein gekeken wordt. Maar ik ben het eens met wat de heer Fortuyn net ook zei, op het moment dat er € 53mln in het sociaal domein omgaat, dan is het wel legitiem om ook daar naar te kijken. Binnen de hele regio gebeurt dat overigens, met name de maatwerkvoorzieningen liggen bijna in iedere gemeente onder vuur, omdat dat ervoor zorgt dat het sociaal domein een duur domein is, waar dus ook bezuinigingen te halen zijn. Ik heb goed geluisterd naar u. U hoeft mij niet te overtuigen van het feit dat dat zeer doet, dat ben ik met u eens. De hand van mij gaat ook richting de raad, wanneer u betere voorstellen hebt of andere voorstellen die een goed resultaat genereren om uiteindelijk te komen tot een sluitende begroting, dan houd ik mij natuurlijk bijzonder aanbevolen. Het doet altijd pijn op het moment dat je op het sociaal domein moet bezuinigen. Wat ik ook goed in mijn oren heb geknoopt, dat hebben meerdere fracties gezegd: probeer nou in ieder geval de mensen te ontzien die het toch al zwaar hebben. Ook dat zullen we uiteindelijk in de besluitvorming uiteraard meenemen. Mevrouw Verhoef: De heer Hoek zegt: bezuinigen in het sociaal domein, onvermijdelijk, de maatwerkvoorzieningen. Hij vraagt om suggesties om dat niet te hoeven doen. Ik wil vragen of hij net zo enthousiast is zoals de heer Fortuyn over het verhaal dat wij hebben gehouden, dat het misschien niet nodig is. Zal ik u dat stuk sturen? Wethouder Hoek: Ja, graag. Graag. Want dat zou een hele hoop ruimte bieden. Ik denk dat we hier achter de tafel allemaal zeer nieuwsgierig zijn naar die doorrekening. Ik heb gezegd dat het legitiem is om ernaar te kijken. Ik heb niet gezegd dat het direct bespreekbaar is uiteraard, maar we moeten daar naar kijken, dat is logisch als het om dit soort bedragen gaat, dus het is volledig legitiem als we het hebben over bezuinigingen dat we ook naar dit item kijken. M.b.t. een jongerencentrum in Berkel, ja, een prima voorstel vind ik. Alleen, ik moet toch een beetje uw wensen temperen. 3 jaar geleden is jongeren sociëteit De Rotonde in Berkel en Rodenrijs gestopt, het is gesloten. Jeugd- en jongerenwerk heeft nog een exercitie gepleegd om het draaiende te krijgen en dat was in ieder geval niet mogelijk. Op basis van die informatie is toentertijd besloten om te stoppen met dit jeugdcentrum. Dus om nu weer een nieuwe op te starten, dat lijkt me toch iets te voorbarig gezien de ervaringen uit het verleden. Dank u wel.

Wethouder Muis: Alle dank voor uw bijdragen. Overwegend benadrukte u het belang en de urgentie van de speerpunten van het college, maar ook zeker die in mijn portefeuille m.b.t. wonen en duurzaamheid en burgerparticipatie. Dat komt in heel veel bijdragen terug. Ik loop gewoon even alle partijen langs, dan kijk ik wat daar verder over gezegd is, gevraagd of voorgesteld. Dat is het leukste, als er voorstellen komen. De heer Jumelet van WIJ, bouwen voor starters, senioren, flexwoningen, verduurzaming, rijden op zonne-energie, het zal duidelijk zijn: u vindt ons aan uw kant. We zijn er al mee bezig al is het pas 2,5 week, maar dat gaat zeker goedkomen. L3B, de heer Van Doorn had het over de bestuurlijke vernieuwing tussen raad, samenleving en college. Wat daar zeker van belang is, is die burgerparticipatie. Anderen vroegen er ook naar, kan je dat niet toch weg bezuinigen, waarom hier nou extra op investeren? Ik denk dat de raad breed heeft aangegeven, dat ze hiermee aan de slag willen. Het is heel logisch dat je dan daar een klein tandje bij moet zetten. Een ton, dat klinkt heel veel, maar geloof me, in alle projecten die wij hebben zal het nog best ingewikkeld worden, dus we hopen echt dat het op termijn niet nodig is, dat het misschien incidenteel kan zijn, maar vooralsnog hebben we het nodig om echt de verandering te gaan bewerkstelligen. Dan naar het CDA, de heer Krieger, die ton burgerparticipatie die ik net heb benoemd. Collega Fortuyn is ingegaan op de Eneco-middelen, het aparte proces daarvoor. Laten we vooral in het kader van duurzaamheid die discussie met elkaar voeren. Ik heb het bij andere partijen gehoord, bij GL en de PvdA. Er zitten natuurlijk ook best risico's aan, maar het voert nu te ver om met elkaar die discussie te voeren over wat wijsheid is, dus ik hoor graag wat de raad hierin wenst ook binnen de kaders van de spelregels die hiervoor gelden om hiermee aan de slag te gaan. Dan ga ik naar de VVD, de heer Machielse. Hij had het ook over meer duurzaamheid, energieneutrale scholen, maar dan niet perse vanuit een positieve context, maar goed, het zal helder zijn dat het een politieke keuze is. Het is niet zomaar een wens, dit is een breed gedragen wens van de coalitie, maar ook breder in de raad, dus ik denk dat dat echt wel te verdedigen valt. Dan D66, mevrouw Den Heijer. Het verbaast niet, dat zij alle speerpunten heeft benoemd, de groene gemeente, duurzame scholen, duurzaamheidsfonds en de vraag die ik net al heb beantwoord: is het mogelijk om de burgerparticipatie investering incidenteel te maken? Dat gaan wij zeker mee nemen en naar kijken of dat kan. Het zou natuurlijk mooi zijn, als we het allemaal zo goed doen, dat het allemaal vanzelf gaat. Ik denk dat het nog wel even duurt, maar mocht

het zo zijn, dan kan het ook incidenteel, dan hoeven we dat niet structureel te doen. Misschien gaat het zelfs wel geld opleveren, als we het heel goed doen, wie weet. Dan ga ik naar de heer Markus van de CU, hij had het over groen en natuur en de belangrijke stappen die gezet moeten worden richting de ontwikkeling van het Triangelpark, het gebied achter de Kruisweg. Dat gaan we mee nemen in de groen/blauwe visie, in het kader van de omgevingsvisie komt het bij u terug. Over laten informeren, daar zijn we mee bezig en begonnen. De CU had het ook nog over de noodzaak van de energietransitie, dat is helder. Dan ga ik naar de heer Ruijtenberg van GL. Hij kan zich helemaal vinden in de focus en de thema's als energietransitie, betaalbare woningen, sociale rechtvaardigheid. Daar hebben we zeker aandacht voor, het zit niet in mijn portefeuille, maar dat is van het hele college. Het warmtenet noemde de heer Ruijtenberg ook, dat is al benoemd. Dan mevrouw Verhoef tenslotte. Ja, die stelt eigenlijk voor om de woonvisie aan te passen. Daar zijn we als college niet voor, maar het is aan de raad. We hebben juist een periode gehad met allerlei nieuwe visies, we hebben bouwplannen daarop gemaakt. Als u aan de andere kant graag voortgang wil hebben in het bouwen van woningen, dan moet u daar zelf een afweging in maken, maar wij willen voorstellen gewoon aan de slag te gaan. Er is al slag gemaakt van de oude visie naar de nieuwe woonvisie om meer op doelgroepen te richten, aantallen concreter te krijgen. Met een aantal projecten gaan we aan de slag, we gaan nog goed kijken naar de participatie, hoe we dat met elkaar doen, met de raad en de omgeving. Dus ja, om dan weer de discussie over percentages te starten, dat gaat niet helpen om de boel te versnellen, maar goede suggesties zijn altijd welkom net als uw berekening, dat zien we dan tegemoet. Tot slot, ook een mooi idee om het mobiele loket ook in te zetten voor informatie over energietransitie, verduurzaming onder de aandacht te brengen bij de bevolking, dat lijkt me een heel goed idee. Als het uitgewerkt wordt, kunnen we kijken hoe we dat verder toe kunnen passen. Niet alleen voor producten van de gemeente, maar ook voor communicatie en participatie met de samenleving.

Wethouder Cnossen: Namens het college wil ik u bedanken voor uw inbreng, waar het college veel steun heeft gezien voor de samenlevingsvisie. Met name de woorden van mevrouw Verhoef van de PvdA, die het had over een inclusief, solidair Lansingerland. Dat is echt iets wat in de samenlevingsvisie thuis hoort, dat inclusieve opkomen voor de zwakkeren. Maar daarnaast ook de omgevingsvisie, zoals u weet hebben beide het kopje gezondheid boven zich. Ik heb een aantal fracties gehoord over preventie. Vorige week heeft u in uw raad de zienswijze richting GGD aangepast, juist op dit punt. Dat is waar ik me vanuit dit college, vanuit mijn portefeuille, op in ga zetten. Ook wat door de CU benoemd is, in alle kernen een ontmoetingsfunctie voor ouderen, dat staat nadrukkelijk op de agenda, want ook daar zit een groot stuk preventie, om ouderen zo lang mogelijk elkaar te laten ontmoeten en zo min mogelijk in hun eentje thuis te laten zitten. Dank u wel.

Burgemeester Van de Stadt: Ik kan ook kort zijn, een paar opmerkingen over het veiligheidsdomein. Met name de heer Van Doorn had het daar over, met mijn excuses naar de heer Jumelet dat ik hem gemist heb. Ik mocht een lintje uitreiken aan de heer De Vries van de WUR, sommigen van u bekend. Dat is een mooi rang van officier in de orde van Oranje Nassau, dus wel de moeite waard geweest voor een mooie prestatie. Excuses dat ik u heb gemist, meneer Jumelet, het was voor een goed doel. Algemeen, in de kadernota staat niet zoveel op het gebied van veiligheid, meer zit er in de brief van 2 dagen geleden. De heer Van Doorn noemde dat ook, 2 BOA's extra, aan de ene kant anderhalve ton aan de andere kant twee keer een ton bezuinigen. Die eerste ton komt uit de oude bezuinigingsvoorstellen, dat hebben we toen ook besproken, die is helder. Dat is op de backoffice, maar het heeft wel gevolgen voor vergunningaanvragen, dat ze minder service krijgen. Ik weet een vergunningaanvraag die ik al gedaan heb in uw fractie, dus het doet wel altijd pijn, laat ik dat voorop stellen. Voor de tweede maak ik nog wel een voorbehoud bij. Ik denk dat de heer Van Doorn het niet met mij oneens zal zijn overigens, ik heb er gewoon geen zicht in, zoveel achtergrond heb ik niet op het beleidsterrein. Als het meer BOA's voor minder ondermijningsbestrijding is, dan moet je daar een afweging over maken en die houd ik nog even voor, ik denk dat de heer Van Doorn dat graag terugziet bij de begroting, hoe die afweging dan plaats vindt en waar die belangen zitten. Dus heel blij met de 2 BOA's, daar hebben wij genoeg voor te doen, maar ik ben nog een beetje huiverig over de indicatie van die tweede ton en of dat echt backoffice achtige bezuinigingen zijn of dat we dat gaan voelen. Ja, ik heb er gewoon nog niet naar kunnen kijken, dus die geef ik mee. Verder geen vragen, die om een antwoord vragen. De heer Machielse: Ik denk dat we allemaal de burgemeester kennen als een groot voorvechter van de veiligheid in onze gemeente. Meer dan eens heeft hij in deze zaal juist gevraagd om extra budgetten op o.a. ondermijning, waar we heel bewust op hebben geïnvesteerd. Mijn vraag is dan eigenlijk ook, dit is een voorstel van het college, deze brief: waar komt die ton vandaan? Als de portefeuille zelf zegt: ik heb er geen zicht op, hoe ik dat ga invullen, ik heb er geen zicht op wat de impact daarvan is. Met welk vertrouwen stelt het college dan deze ton ombuigingen voor in de brief? Burgemeester Van de Stadt: Met het vertrouwen dat er bezuinigd moet worden en dat we dus ook een taakstelling bij veiligheid leggen. Dat is hetzelfde antwoord als wethouder Hoek: alles doet pijn, maar iedereen moet meedoen. Dus ik ook en dat accepteer ik volledig. Alleen, ik kan op dit moment nog niet overzien wat dat nou exact betekent. Cameratoezicht en

ondermijning zijn wel de 2 plaatsen waar je dat zou moeten vinden en dat doet pijn. Dan heb ik nog niet voldoende voor mezelf kunnen vaststellen wat e.e.a. zich verhoudt. Maar het is maar een indicatie waar we mee werken, daar gaan we de begroting op maken. Als ik ergens tegenaan loop, dan krijgt het college die afweging gewoon te nemen. De heer Machielse: Ik ga hem anders formuleren. Hoor ik daarmee dan de burgemeester inderdaad zeggen dat hij geen bezuinigingen zal uitwerken die de veiligheid van onze inwoners raken? Of hoor ik de burgemeester zeggen: ik weet het nog niet. Of iets er tussenin? Burgemeester Van de Stadt: Ik denk dat de heer Van Doorn dat goed geschetst heeft, ik denk dat ik het met de heer Van Doorn op dat terrein altijd wel eens zal zijn. Als het de veiligheid gaat raken, als je het zo algemeen stelt, nee, ik denk dat het voor niemand acceptabel is, maar we zoeken naar manieren dat het niet direct de veiligheid raakt. Wat niet wil zeggen dat het geen pijn doet. Er zit een stukje investering in, 2 BOA's, dat levert meer veiligheid op. Dan kan je het ergens anders eraf halen, niet dat je het kan mengen. Wat is het totale plaatje dat hier uit komt? De heer Van Doorn heeft dat gepresenteerd. Meer veiligheid zichtbaar en bezuinigingen op de achtergrond, daar kan ik van harte mee instemmen. Alleen, ik moet dat nog wel even goed invullen. De heer Van Doorn: Ik heb niet heel veel tijd meer, maar misschien kan ik zowel de wethouder helpen als de zorgen bij meneer Machielse wegnemen, want zijn eigen partij via de motie Hermans, die heeft BOA-gelden, veiligheidsgelden beschikbaar gesteld. Als het goed is komt er ook € 40.000 richting de gemeente. Als je die verdeelsleutel hanteert, heb je alweer een deel gevonden van de ton waar u zich zorgen over maakt. Dan wordt het misschien nog wel heel erg behapbaar. Burgemeester Van de Stadt: Als ik het zo mag uitleggen, dan ben ik heel gelukkig van deze woorden van de heer Van Doorn, maar ik zal het er nog met de wethouder financiën over hebben. Ik heb het uitgelegd. Net als wethouder Hoek zei: je moet ook pijn nemen als je moet bezuinigen. Dat geldt voor alle portefeuillehouders, dat geldt ook voor het veiligheidsdomein. Ik ga proberen met voorstellen te komen, die de zichtbare veiligheid vergroten en die niet de veiligheid verlagen.

Tweede termijn

De heer Jumelet, WIJ: Mijn fractie vraagt zich af wie er gekookt heeft van het college, het was heerlijk. Complimenten voor de catering, dat mag ook weleens gezegd worden. En het was nog warm, dus compliment. Toch nog even naar de inhoud. In mijn eerste termijn, die overigens te zien is via de webcast, heb ik met name iets gezegd over positief vooruit. Dat vinden wij wel heel belangrijk, maar soms moet je ook even terugkijken. Dat heb ik maar even gedaan ook n.a.v. de inbreng van een aantal collega's. Ik wil u toch een citaat voorlezen: een beleidsarme en daardoor vrij ongewone kaderbrief, die door het verloop van de coalitievorming eigenlijk wat ongelukkig in de planning valt. De brief is meer een technische doorrekening met weinig echte beleidskeuzes voor de raad. Deze beleidskeuzes zijn feitelijk gemaakt in het coalitieakkoord. Dan zult u zeggen: wat krijgen we nou? Dat was 2019, het was de heer Ruijtenberg tegen zijn wethouder Abee. Dat vind ik wel een heel mooi citaat van het CDA om te accentueren dat we in een andere tijd zitten als het gaat om het bestuur van deze gemeente. Nu ligt er echt de handschoen, pak hem ook op om met elkaar invulling te geven aan dat kader richting de begroting. Dan nog even een ander citaat uit diezelfde notulen: wel nog een verzoek om naast de verwerking van het coalitieakkoord in de begroting 2019 graag separaat voor de raad zichtbaar te maken welke elementen uit het coalitieakkoord zijn opgenomen en wat daarvan de financiële consequenties zijn, zodat daarover een goed debat kan worden gevoerd. Aldus de heer Van Santen van de VVD. U wordt op uw wenken bediend door dit college en deze coalitie. Dus in die zin kunt u alleen maar blij zijn, denk ik, hoop ik. De kadernota zoals die voor ligt, we hebben het zelf ook gezegd en meerdere partijen, wat is de waarde van deze kadernota? Die valt heel lastig te duiden. Wat ons betreft is het een startmoment om de discussie te gaan voeren via een heel transparant en open proces richting de begroting. De brief die voor ligt, daar kan je natuurlijk heel negatief over zijn, was ook voor ons een verrassing. Overigens voor CDA en VVD: er is geen schaduwakkoord. Toen het woord viel dacht ik: zo de waard is vertrouwt hij zijn gasten, maar dat terzijde. Je kan hem ook positief duiden, dat doet mijn fractie ook. Het college is open, legt die brief op tafel. Als die brief er niet had gelegen, was de kritiek niet van de lucht geweest, dan had men gezegd: je houdt wat achter, nu hebben we een debat gevoerd over de kaderbrief en een dag na de behandeling komt er een brief binnen en het beeld is anders. In die zin kan je het ook positief duiden, daarom positief vooruit. De VVD kent die uitspraak ook. Behoedzaam, eens, we zitten bij ons ook een beetje te twijfelen, behoedzaam, natuurlijk, daar zijn we voorstander van. Drie zaken waarop je behoedzaam bent als college, maar wellicht kan je inderdaad wat scherper aan de wind zeilen op 1 of 2 onderdelen. Mijn fractie geeft mee: wees alsjeblieft voorzichtig. Mocht de meicirculaire een heel rooskleurig beeld geven, dan zitten we ook weer anders in de wedstrijd, maar dat zien we wel lopende het proces. Wees alsjeblieft wel behoedzaam als het moet, anders hebben we straks toch wel een wat minder plezierige discussie in oktober als we de begroting bespreken. Dan rest mij nog één punt en dat is het proces. Ik wil heel graag meegeven, dat heeft u eigenlijk ook al gezegd en in de stukken opgenomen. Laten we alsjeblieft het proces heel transparant houden, zeker tot aan de begroting zodat we ook bij de begroting in alle openheid het gesprek kunnen hebben over hoe we het nou gaan invullen. Voor u maar

ook voor ons is de grote onzekerheid: wat is nou de feitelijke situatie waar we het over hebben? Je moet elkaar dan ook beethouden. Zoals ik ben geëindigd in mijn termijn: laten we alsjeblieft constructief in de discussie blijven zitten. Het kunnen lastige discussies zijn, maar we zoeken allemaal naar hetzelfde, dus in die zin: laten we gezamenlijk optrekken. Dank u wel.

De heer Van Doorn, L3B: Ik wil toch op een aantal kleinere punten ingaan. Allereerst op de uitgangspunten waar wij wat kritische noten hadden geplaatst t.a.v. BTW compensatiefonds, de inhuur, de indexaties, om daar wat scherper aan de wind te gaan zeilen ten opzichte van behoudend begroten. Ik snap, voor allebei de keuzes zijn argumenten te bedenken. Ik ben echt nieuwsgierig, niet zozeer wat het college ervan vindt, maar wat deze raad daarvan vindt en welke partijen aan onze zijde zullen gaan staan op dat vlak om toch de financiering van alles wat we willen te kunnen dekken. Ik hoop dat we bij de begrotingsbehandeling het CDA en de VVD toch kunnen overtuigen dat intensiveren op veiligheid een verstandig besluit kan zijn. Ten aanzien van het format wil ik toch nog even mee geven, ik ben blij dat er veel ondernemerschap in het college zit, want ik heb altijd geleerd dat ondernemers gericht zijn op het oplossen van problemen en daar heel creatief mee zijn, dus ik zou het toch heel mooi vinden als de wethouder dat meeneemt, desnoods in beeld brengt hoeveel fte hij nodig heeft om toch een model te vinden zodat wij kunnen gaan sturen op de resultaten, want linksom of rechtsom gaan we een proces in, bij de begrotingsbehandeling moeten we het resultaat kunnen toetsen aan hoeveel geld we eraan besteden. Ik daag hem toch nog uit zijn creativiteit als ondernemer in te brengen. Ik wil ook dankbaar gebruik maken en ook de complimenten voor de PvdA, u heeft zeker de handschoen opgepakt om beleidslijnen met ons te delen, los van de vraag of dat dicht bij ons uitkomt, dat vind ik vers 2. U geeft aan, dat u een goede rekensom heeft om alles te dekken. Wij kijken echt uit, dat bedoel ik echt niet cynisch, naar die rekensom. Graag toesturen, dan kunnen we dat zeker meenemen bij onze afwegingen. Wie weet zit er zoveel goeds in dat we die € 25 per jaar in het uiterste geval aan lastenverhoging daarmee kunnen dekken. Dank u wel.

De heer Krieger, CDA: Allereerst even een klein puntje voor WIJ. Wij zijn als CDA kritisch, maar wij hebben het niet gehad over een schaduwakkoord, waarvan akte dan. Dank aan het college en de andere fracties. Allereerst vinden wij het fijn om te horen dat het CDA niet op zichzelf staat met het niet arm willen rekenen en dus de stelposten externe inhuur en de zuinige inschatting van het BTW compensatiefonds wil terugdraaien. Dat maakt de opgave alweer een stukje kleiner en is nog steeds verantwoord begrotingsbeleid. We zijn ook blij met de positieve toonzetting over duurzaamheid bij D66 en de expliciete steun voor ons voorstel voor een investeringsfonds warmtenet van € 10mln van de PvdA en GL. De heer Fortuyn zegt terecht dat daar een apart proces voor is, dat is ook zo, maar het viel ons op dat het college zich permitteert om de Eneco-middelen te benutten voor het duurzaamheidsfonds. Dus in navolging daarvan trokken we dit even naar voren, maar normaal gesproken gingen we dit uiteraard voorbereiden richting de kadernota van volgend jaar, dan kunt u er alvast rekening mee houden. Mocht er draagvlak zijn in de raad voor een andere timing, in afwijking van het vastgestelde proces gelet op de actuele nood, dan komen we graag eerder met een voorstel als bespreekstuk. Dat gaan we dan verkennen. Wat ons ook opviel was het feit dat lang niet alle partijen, o.a. wel de fracties van D66, VVD en L3B, de OZB-verhoging als laatste optie beschouwen. Onze vraag is wel wat ze daarmee bedoelen, want kennelijk geeft het college toch de prioriteit aan gratis OV boven het beheersen van de lasten. Dan de kaders wat het CDA betreft. Wat ons betreft blijft een kadernota een nuttig instrument ook in deze onzekere tijden, want dat is van alle tijden, onzekerheid. Dus hij mag wat het CDA betreft gewoon in stemming komen, maar wij zouden de kadernota wel wat willen bijstellen en dat vat ik als volgt samen. De structurele investeringen zijn ons oprecht allemaal sympathiek, maar op dit moment genieten ze als structurele investeringen niet onze steun. Die zouden we dus niet in de kadernota willen opnemen. Dan resteert namelijk een opgave van € 3,4mln i.p.v. € 4,6mln. Dan gaan we, zoals gezegd, scherper begroten, zodat de opgave verder krimpt tot € 2,7mln. Vervolgens grijpen we terug op de bezuinigingen van vorig jaar. Die zijn niet leuk, maar die zijn concreet en daar kijken we in beginsel welwillend naar. Dat is ongeveer € 1 - € 1,5mln zodat de opgave te behappen is en uitkomt op € 1,5mln. Voor die opgave verwachten we dat voldoende knoppen te vinden zijn, maar wel op een verstandige manier verdeeld over de domeinen, dus niet politiek bij voorbaat vastgeprikt op 1/3 van de bezuinigingen in het sociaal domein, oftewel € 1mln. In de beantwoording van de technische vragen staat dat dit politieke schotten zijn. Daar zijn wij het als CDA niet mee eens. We kijken graag wel met een open mind naar een lijst van knoppen. Mogen we tot de slotsom komen dat dit niet lukt, dat er niet op een maatschappelijk acceptabele manier € 1,5mln te bezuinigen valt, dan is de OZB-verhoging voor ons bespreekbaar. Als er zelfs meer goede knoppen te vinden zijn, dat zou mooi zijn, dan kijken we welwillend naar enkele van de intensiveringen van het college en dan hebben we zelf ook nog een wensenlijst. Dat proces, de heer Markus heeft gelijk, gaat van grof naar fijn. Daarnaast zien we zeer uit in september, ervan uitgaande dat we het erover eens zijn dat het saldo echt op nul moet uitkomen en dus niet op min € 185.000. We staan open voor en zien uit naar samenwerking met partijen om de kadernota op deze manier te

verbeteren. Wij gaan er dan van uit, dat de kadernota door verschillende partijen geamendeerd zal worden. Tot zover.

De heer Machielse, VVD: Laat ik maar beginnen met zeggen hoe ik het voel. Als gewaardeerde collega Ruijtenberg van GL zijn termijn opent met dat hij erg tevreden is over het werk dat de coalitie heeft afgeleverd, dan kan ik maar 1 conclusie met u delen: het is links, links en nog eens links. Eerst even terug naar de duidingsbijeenkomst. Aan het begin van deze formatie heb ik reeds meegedeeld, dat er een ruime meerderheid van de kiezers in Lansingerland heeft gekozen voor rechts van het centrum en voor behoudend of conservatief. Maar goed, die keuzes zijn gemaakt en een centrumcoalitie met haakjes naar links werd gevormd. En wat blijkt vandaag? Het waren geen haakjes naar links, maar een ruk naar links. Maar toch. Het college heeft een uitstekende beantwoording gegeven, waarin ze aangeven waarom. De heer Jumelet: Er staat me altijd nog een citaat bij van Rita Verdonk: het is niet links, het is niet rechts, het is lokaal. Ik zou u toch willen meegeven, dat dit een lokaal coalitieakkoord is. Niet links, maar gewoon lokaal. En daar heeft de bevolking voor gekozen. Ik dank u wel. De heer Machielse: Ik kom zo op hoe ik dat links duid. Het college heeft aangegeven behoedzaam te werk willen gaan. Maar dan blijft de vraag van de VVD: is dit niet juist het moment om wat scherper aan de wind te zeilen? Om wat meer risico's te nemen. Want we hoorden de wethouder ook zeggen: Lansingerland is rijk, maar het is incidenteel geld. Wij worden gevraagd onze inwoners uit te leggen, dat we de lasten gaan verhogen, terwijl we een rijke gemeente zijn. Leg dat onze inwoners maar eens uit en dat met ruimte misschien wel in indexaties, vele PM-posten, de stelpost externe partijen et cetera. Dus er is nog wel werk te doen naar die begroting toe, maar dat zien we echt wel positief tegemoet. Op zo'n taakstelling in het sociaal domein denkt de VVD dat we daar niet te gevoelig over moeten doen, want bezuinigingen op de directe uitvoer van wettelijke taken zijn niet eens mogelijk, dus dat kan niet en het is ook niet wenselijk en dan daarom nooit de uitkomst zijn, terwijl de tussen lagen en de bovenwettelijke taken prima onderwerp van gesprek kunnen zijn. Daar moeten we ook niet gevoelig over doen. Ook op het gebied van veiligheid horen we de burgemeester duidelijk zeggen: ik kom niet met voorstellen die de zichtbare veiligheid niet vergroten en die de werkelijke veiligheid aantasten. Toch gaan we het met € 50.000 minder doen, dus de logische vraag zou zijn: waarom hebben we dat dan niet eerder gedaan? Maar goed, dat is geen vraag aan het college, dat is een retorische vraag, voor de goede orde. Dan over die lokale lasten. De wethouder gaf aan zelf ook de rekenmachine ter hand te hebben genomen. Ik ga niet in de grote voeten treden van de PvdA als het aankomt op complexe berekeningen, maar we hebben als het college alle intensiveringen doorvoert die ze wenst en alle bezuinigingen die mogelijk blijken te zijn uiteindelijk € 4,6mln tekort. Wat ik heb aangegeven in mijn termijn is dat de VVD ervoor passeert om die prijs bij onze inwoners neer te leggen. Want € 4,6mln verdeeld over onze huishoudens en bedrijven komt voor huishoudens daadwerkelijk terecht op € 200 tot € 300 per huishouden, maar ik ben blij dat de VVD de toezegging heeft gekregen dat het college niet met een voorstel komt voor een OZB-verhoging van meer dan € 23, al maakte de heer Van Doorn daar dan € 25 per huishouden van, maar die € 2, daar komen we vast wel uit. Tot slot. Een aantal partijen en ook het college heeft de VVD gevraagd: hoe ziet het verdere proces er nu dan uit? Wij hebben een aantal technische vragen gesteld, waarop we de antwoorden recentelijk hebben ontvangen. We zijn nog aan het uitzoeken welke wijzigingsvoorstellen we daaruit kunnen maken, maar dat voelt op dit moment nog wel als dweilen met de kraan open, want zolang er zoveel intensiveringen worden voorgesteld, is het lastig om te komen tot een sluitende begroting. Dat is het gesprek dat we met elkaar moeten gaan voeren. De PM-posten moeten worden uitgezocht, de meicirculaire moet verwerkt worden en dan komen we hopelijk, dan ga ik afsluiten bij u, mevrouw Den Heijer, tot ombuigingen die we raadsbreed kunnen omarmen. Dank u wel.

Mevrouw Den Heijer, D66: Bedankt alle partijen, voor uw inbreng. Bedankt, college, voor de toelichting, dat we hier op deze manier met elkaar spreken over wat voor ligt. Ik ga een paar dingen langs die ons zijn opgevallen in de bespreking en we geven daar onze visie op. We bevestigen nog even wat we eerder hebben gezegd. Sommige mensen zullen deze nieuwe coalitie links noemen, anderen kunnen het dan weer rechts noemen, want we doen ook veel bezuinigingen in het sociaal domein, dat zou je ook rechts kunnen noemen, dus dat betekent dat we op een goede weg zitten. We zitten gewoon goed in het midden, dus we zijn op de goede weg. Duidelijk is dat dit proces nog niet af is, er zijn heel veel PM-posten, heel veel onzekerheden. We zijn een gemeente in onzekere tijd. Voor ons is het dan ook helder dat over deze brief geen besluit hoeft te worden genomen. Het is gewoon zoals de wethouder zegt extra informatie voor deze bespreking. Ik ben ook blij dat het er heeft gelegen, want dan hebben we ook onze input mee kunnen geven. Er moet dus nog heel veel uitgezocht worden en linksom of rechtsom, we zullen toe moeten werken naar die sluitende begroting. Dat is voor alle coalitiepartijen het doel en ik hoop ook dat dat voor alle oppositiepartijen het doel is. Er is een discussie over scherp begroten en behoedzaam begroten. Zonder dat we precies met elkaar hebben uitgesproken wat we daaronder verstaan, wij zijn in ieder geval voorstander van dat laatste, dat behoedzame. De cao, de indexaties, het is prima om naar te kijken, maar we vinden dat we daar niet in moeten doorschieten. Stelpost inhuur, we zijn er eigenlijk wel voorstander van, het is natuurlijk prima als het college daar nog eens gaat kijken, maar voor ons is

de basis op orde en die flexibele schil belangrijk om de komende tijd goed in door te kunnen laveren met elkaar. Dan over de bezuinigingen. We hebben allemaal gevraagd om een proces om dat zo evenwichtig te doen, in een evenwichtig pakket met alle maatregelen onderzocht. Goed dat we dat met elkaar gaan delen de komende tijd en dat het college daarin samen met de raad wil optrekken. Ik heb dat vaak gehoord en ik geloof dat ook. Zoals de burgemeester het al aangeeft, alles wat we minder gaan doen, doet pijn. Maar we moeten concreter worden. De bezuinigingen in veiligheid zijn bijvoorbeeld lastig, maar net zo lastig zijn de bezuinigingen in het sociaal domein. We hebben gehoord dat veel partijen hebben gezegd dat het niet ten koste mag gaan van mensen die het nu al zwaar hebben en daar zijn we blij mee, want dat sluit heel erg aan bij onze gedachten. Dus dat is een gemene deler, wat ons betreft. Dan de verhoging van de OZB, fijn dat de wethouder nog even de facts ging checken, die werden gepresenteerd door de VVD, die dus niet klopten. Wij wilden daar ook nog op ingaan, want wij hadden die berekening ook gemaakt. De heer Machielse: Ik heb 2 vragen aan mevrouw Den Heijer. 1. Is zij het met mij eens, dat als je de totale tekortkoming van deze coalitie van € 4,6mln enkel afwentelt op de OZB, dat ongeveer € 200 tot € 300 per huishouden zou betekenen? En B, waar haalt ze het dan vandaan dat ik incorrecte feiten gepresenteerd zou hebben? Ik heb niet gezegd, dat € 670.000 per jaar € 200 tot € 300 per huishouden is. Dank u wel. Mevrouw Den Heijer: Dat wordt allemaal veel te technisch voor mij, waar het om gaat is dat we de boodschap duidelijk moeten hebben dat het geen € 200 per persoon gaat kosten. Misschien dat het voor de VVD-achterban wel geldt met de grote huizen die ze hebben, maar voor de mensen met een normale woning zal het op die manier niet gaan spelen. Die lastenverhoging vinden wij wel één van de onderdelen van de knoppen waar we aan kunnen gaan draaien om al die uitdagingen waar Lansingerland voor staat aan te kunnen gaan. Wat ons betreft heeft het coalitieakkoord ook een pakket met afspraken waar we niet uit gaan shoppen. Wij vinden het belangrijk dat we al deze knoppen gaan gebruiken en dat we ook de ambities van het coalitieakkoord zodoende kunnen gaan realiseren. Dan is er nog een voorstel geweest van de besteding van de Eneco-middelen. We vinden het heel fijn en goed dat het CDA meehelpt zoeken naar besteding van middelen in duurzame projecten. Het concrete voorstel van de investering in de warmterotonde vinden wij wel wat lastig voorstel. Het is een groot project, wij denken dat de gemeente hier teveel risico's in loopt om daarin te gaan investeren, maar dat is even een schot voor de boeg voor de discussie die we later hierop gaan voeren, maar het gesprek over waar we onze middelen, onze reserves kunnen inzetten om duurzaamheid te stimuleren in onze gemeente, daar doen we natuurlijk graag aan mee. Dan zoeken we met elkaar de optimale projecten die het meeste renderen ook voor onze inwoners. Wij zijn eigenlijk verder optimistisch. De voorzitter: U zit in uw laatste minuut. Mevrouw Den Heijer: Oh echt? Wat jammer nou, maar het gaat lukken. Wij voelen bij alle partijen die we hebben gesproken, die we hier hebben gehoord, veel steun voor de groene agenda in Lansingerland, voor duurzaamheid, voor energietransitie en voor de burgerparticipatie. Het mobiele punt van de PvdA, dat vinden wij ook een heel goed voorstel. We hopen dat we daar meer concreet aan kunnen werken. Ter afsluiting aan de oppositiepartijen misschien wat moralistische woorden, maar wij vormen samen die gemeenteraad. Oppositie en coalitie bestaan eigenlijk niet, we zijn met zijn allen verantwoordelijk voor de goede kaders. We snappen uw kritische houding en die waarderen we ook echt graag, maar we willen ook met u verder kijken welke punten u wilt realiseren, die ook voor ons van belang zijn.

De heer Markus, CU: Dank aan alle partijen die met concrete ideeën zijn gekomen voor intensivering en bezuinigingsopties, op die manier komen we met elkaar verder. Ook blij met het CDA in de tweede termijn, het eten is het CDA schijnbaar zo goed bevallen, dat de zuurheid wat gezakt is en er meer realisme en kaders uit voort gekomen zijn, dus dat belooft een hoop goeds voor de toekomst. Wat betreft de beantwoording van het college, helder. Onze ideeën worden omarmd en er is vanuit het college ook richting de stelposten en BTW compensatie ook aangegeven, dat er veel ruimte in zit. Wel nog even richting de heer Fortuyn, hij was soms wat luchtig de vragen aan het beantwoorden. De heer Dieleman en ik irriteerden ons eraan, want we vinden dat vragen serieus beantwoord moeten worden ook als het gaat om het format. Volgens ons was er namelijk wel een meerderheid in de raad de vorige keer, dus ik wil een serieuze reactie. Er is ook een oproep van L3B gekomen om te kijken wat nodig is om het format om te zetten, dan kunnen we op basis daarvan serieus met elkaar bespreken om dat wel of niet om te zetten. Alle voorstellen en ideeën zijn benoemd, die zien we langs komen en die zullen we dan beoordelen. Dat was het. Dank u wel.

De heer Ruijtenberg, GL: Allereerst wil ik het college bedanken voor hun beantwoording. De opmerkingen die meerdere leden van het college hebben gemaakt, dat de oppositie gehoord is, dat daarmee daadwerkelijk de hand uitgestoken is, zoals de heer Hoek het noemde, dat doet ons goed. Na 4 jaar waarin dat absoluut niet het geval was is dat een ontzettende verademing. Daarmee kijken we ook graag vooruit naar een goede samenwerking met deze coalitie, die nu aanstaande is. Dan wil ik ingaan op de heer Machielse. Ik vind het jammer dat de heer Machielse zich hier meent te moeten bedienen van allerlei frames, suggesties en andere dingen die gewoon niet kloppen. Misschien heeft hij niet feitelijk gezegd dat de OZB-verhoging voor gezinnen € 200 tot € 300 per maand zal gaan zijn, maar hij heeft in

ieder geval wel de suggestie gewekt. Daarmee door de heer Fortuyn voortreffelijk op zijn nummer gezet, dat die berekening niet klopt, blijft ook hiermee het totale tekort dat wij hebben dat dat afgewenteld zou zijn op alle inwoners, dat tot € 200 tot € 300 per maand zou zijn. U zet daarmee een frame neer alsof alle tekorten afgewenteld worden middels de OZB-verhoging, een aanstaande OZB-verhoging. Dat siert u niet. Ik hoop dat u de komende 4 jaar zich niet wilt gaan bedienen van valse frames, die niet waar zijn, maar gewoon eerlijke politiek wil gaan bedrijven, daar zijn we allemaal bij gebaat. Houd het feitelijk, ga u niet bedienen van andere dingen. Dan wil ik nog even ingaan op wat u zegt, dat dit een links akkoord is, en dat ik als GL gezegd heb dat ik hier ontzettend tevreden mee ben. Ook dat heeft u verkeerd gehoord. Of u stelt een frame dat niet klopt. Ik ga ervan uit in dit geval dat u het verkeerd gehoord heeft. Ik heb aangegeven, dat dit weldegelijk een verademing is naar aanleiding van uw eigen opmerking. Echter, ik heb ook aangegeven dat er genoeg dingen zijn waarbij we zeggen: daar zijn we niet tevreden over. Wij zetten echt onze streep in het zand als het gaat om bezuinigingen in de jeugdzorg. Wij zijn daar niet tevreden mee. We zetten ook strepen in het zand op het moment dat er een bezuiniging zou komen, die ten kosten zou gaan van de mensen die het het moeilijkst hebben in deze gemeente. Dat betekent niet dat we tevreden zijn, maar we zien genoeg haakjes, aanknopingspunten om in gezamenlijkheid, ook met u en met uw partij, want u heeft op sommige punten gewoon goede ideeën, niet op alles, maar sommige wel, vaker niet dan wel, maar dat terzijde, om daarmee samen te werken. Maar bedient u zich dan wel van eerlijke politiek. Dat is mijn verzoek aan u. Dan wil ik nog iets aangeven over de heer Fortuyn. Hij heeft aangegeven: ik zie de motie voor betaald parkeren graag tegemoet. Ik zal er in eerste instantie geen motie over gaan indienen, ook geen amendement, maar ik ga wel in de loop der tijd, misschien deze jaargang, een bespreekpunt over maken. Ik geef u namelijk wel mee, de afgelopen jaren hebben wij gemiddeld een ton besteed aan onderhoud van parkeerplekken. Dit jaar in de begroting staat duidelijk dat wij afgerond € 80.000 besteden aan het onderhoud van parkeerplekken. Als we daar iets anders mee gaan doen, het is schoppen tegen heilige huisjes hier, want de enige partij die voor is zijn wij, dus ik moet nog heel veel zendelingswerk gaan verrichten, heel veel, ik kijk een beetje schuin naar de CU, hoe doen we dat, maar we kunnen in ieder geval proberen om het kostendekkend te houden, want het is toch een ton die we aan andere dingen kunnen uitgeven. Aangezien we voor een ton moeten bezuinigen, hebben we daar al iets gevonden. Over die ton, waar we het over hebben, dat gaat over burgerparticipatie. Daar zijn wij voor. De afgelopen jaren, we hebben het ook gezien aan de verkiezingsopkomst, is er een groot gat tussen wat mensen buiten denken over de politiek en wat wij hier daadwerkelijk doen. Die burgerparticipatie kan een middel zijn om dat gat te verkleinen. Als we daarmee ervoor zorgen dat we over 4 jaar in ieder geval meer betrokken burgers hebben die het belang voelen bij deze gemeente, dan is dat toch meer dan waard geweest. In de eerste termijn heeft de heer Van Doorn het gehad over veiligheid en over BOA's met een korte wapenstok. Laat één ding daar duidelijk zijn: GL is daar niet voor. Wij zijn wel voor BOA's, maar we vinden dat BOA's een gastheer moet zijn in je gemeente. Een investering die gedaan moet worden om voor hen korte wapenstokken aan te trekken, daarop zal u geen steun vinden van ons. De heer Van Doorn: Ik verwees naar Haags beleid, los van de vraag of ik dat voorstel of niet. Stemmen moet u in de Tweede Kamer doen en daar zitten we nu niet. De heer Ruijtenberg: Mocht u op een gegeven moment toch een voorstel gaan doen om ook de BOA's hier uit te rusten met dat soort maatregelen, zoals wapenstokken of pepperspray of andere dingen, ik geloof niet dat we elkaar daar gaan vinden. Daar wilde ik het bij laten.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Dank voor de positieve reacties van het college en veel andere fracties op onze inbreng in de eerste termijn. Wat mijn fractie betreft wachten we nu rustig op de begroting, geen werkgroepjes, geen lijsten met bezuinigingsvoorstellen, niet inhoudelijk het gesprek aangaan zolang er geen uitsluitsel is over de effecten van de meicirculaire en de Pro Memorie posten. Wij zijn geen klein Gallisch dorpje met een houten omheining, dus heb gewoon vertrouwen in het rijk en uw afdeling financiën, die het straks allemaal voorrekent richting de begroting. Laat nog even helder zijn, de motie 'geen geld, geen Zwitsers' heeft mijn fractie niet gesteund. Wij zullen onze voorlopige analyse van de effecten van de meicirculaire delen met het college en de raad en tegen wethouder Fortuyn wil ik zeggen, ik denk dat hij dat ook wel weet, want hij heeft veel vertrouwen in onze fractie: wij zijn geen goochelaars, we maken ons juist zorgen over de Lansingerlandse samenleving die met onnodige bezuinigingen juist doorgezaagd wordt, zoals de middelmatige goochelaar dat doet met naargeestige muziek en vervolgens het bovenlichaam en het onderlichaam van de vrijwilliger vrolijk opgestaan uit het publiek scheidt. Natuurlijk is een sluitende begroting het uitgangspunt, maar niet nu onrust veroorzaken met lijstjes bezuinigingen en bij een aantal fracties lijkt het nog niet helemaal gevallen te zijn. Het college heeft gekozen voor behoedzaam en ik verwacht dus ook dat men behoedzaam zal bezuinigen en anders helpen wij wel een handje. Zeker niet bezuinigen op mensen, juist investeren in mensen, in jonge mensen, in oude mensen, in mensen met een midden inkomen, de verpleegkundige, de schoonmaker, de tuinbouwmedewerker, de leerkracht, want die investering krijg je terug en dat verdient de samenleving van Lansingerland. Samen verantwoord verder, samen met iedereen, geen linkse gemeente, geen rechtse gemeente, maar een rood/groene gemeente, met oog voor mensen, sociaal en de wereld om ons heen. Nog een paar kleine puntjes, want dit eigenlijk al een heel mooi slot, ik ga even snel kijken, maar ik ga

een nog mooier slot voorbereiden, maar eerst nog een paar wat saaiere puntjes. De Eneco-middelen, warmtenet, ik verwacht van het CDA dat ze dat gaan agenderen, dan zullen wij graag meedenken. De heer Hoek maakt zich zorgen over een jongerensoos in Berkel en Rodenrijs, maar De Rotonde was ook wel voor een wat ouder publiek, we kunnen daar wel wat jongers in elkaar zetten. Inhoudelijk wilde ik het nog hebben over bedrijventerreinen, het lijkt wat laat om daarover te beginnen, maar toch de bezuinigingen op de economische ontwikkelingen zitten ons niet lekker. Wij zouden liever niet meer dozen hier hebben, maar juist ook in andere bedrijven investeren, dat is nog iets wat we mee willen geven. De fietsenstallingen, bewaakt, zouden we ook graag op termijn, dat kost misschien nog wel een paar jaren voordat we daar wat centen voor hebben, maar ook in de dorpskernen. Tot slot, ik wil het niet ongenoemd laten, de heer Markus zal blij zijn dat ik het zeg, de halte Bonfut gaat weer open en dat spreekt vanzelf, want de bewoners van de wijken Rodenrijsevelden en Buyten staan erom te springen. Dank u wel.

Beantwoording college

Wethouder Fortuyn: U bedankt voor de inbreng en ook voor het vertrouwen, want ik haal echt vertrouwen uit het feit dat u het ondersteunt, de weg die we aan het bewandelen zijn. Ik heb geen vragen gehoord, ik wilde het lekker kort houden. Ik heb wel de neiging om op een aantal dingen te reageren, maar dat doe ik even niet, dus dat laten we even liggen. Dank u wel.

Wethouder Hoek: Ik heb ook geen vragen gehoord. De Rotonde, daar heeft jeugd- en jongerenwerk echt onderzoek naar gedaan om ook het jonge kind of jeugdige te bedienen, maar daar was geen of nauwelijks behoefte aan. Op basis van die informatie is uiteindelijk besloten om, het was een stichting, om in ieder geval het gebouw terug te geven aan, ik meen, de gemeente. Dat is het.

De voorzitter: De heer Muis zal geen tweede termijn nodig hebben. Mevrouw Cnossen ook niet. De burgemeester ook niet. Retorische vragen hoeven niet beantwoord te worden. Dan zijn we dus aan het eind van deze beraadslagingen. Het is kwart over negen. Het is geen hamerstuk, die conclusie heb ik niet getrokken. Het wordt een bespreekstuk in de raad van 7 juli.

6. Actualiteiten uit het college

Wethouder Fortuyn: Ik heb een actualiteit die ik graag met u wil delen. Dat heeft alles te maken met Rotterdam The Hague Airport. De laatste dialoogronde van het participatieproces is deze week geweest. Zoals u allemaal weet is het een moeizaam proces vanwege de verschillende belangen, maar dat hebben we eerder al gedeeld met elkaar, we hebben een zienswijze ingediend, een brief gedeeld, die is ook op tafel gekomen. Inhoudelijk wordt er na deze dialoogronde, die we achter de rug hebben, inhoudelijk wordt er niet verder onderhandeld. Over de inhoud kan je niets zeggen, dat mogen we niet, dat is de afspraak aan diezelfde dialoogtafel. Dat is de afspraak die we als participanten hebben gemaakt. Na het zomerreces krijgen we een eindproduct waarop we dan kunnen reageren. Naast de begrotingsbehandeling krijgen we ook nog het eindproduct dat Wesselink Van Zijst of eigenlijk RTHA ons aanbiedt. Daarop kunnen wij uiteraard nog reageren. Dat is de stand van zaken. Belangrijk is dat het dialoogoverleg nu gestopt is.

De voorzitter: Verder geen actualiteiten uit het college? Nee.

7. Actualiteiten uit de commissie

De voorzitter: Ook niet.

8. Verbonden partijen

De voorzitter: Ook niet. Dit zal de volgende keer aan de orde zijn.

9. Rondvraag en sluiting

De voorzitter, om 21.20 uur: Dan zijn we toe aan de sluiting van deze vergadering. Tien voor half tien met een kadernota, dat heb ik nog nooit meegemaakt. Ik sluit de vergadering. Ik wens u nog een prettige avond. Voor later vanavond: welterusten en morgen gezond weer op.

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.